

Οδηγός Καλλιέργειας στην Πόλη:

πρακτικές συμβουλές για αρχάριους
αστικούς καλλιεργητές

κεδήθ

A black and white photograph of a rooftop garden. In the foreground, there is a large, rectangular greenhouse with a gabled roof, filled with various plants. To the right of the greenhouse, there is a dark-colored lounge chair. The garden is surrounded by lush vegetation, including climbing plants on trellises. In the background, several multi-story urban buildings are visible, some with balconies and windows. The overall scene depicts a green urban space.

Επιμέλεια Οδηγού

PlanO₂ Consulting

Γιώργος Γκιουζέτας, Περιβαλλοντολόγος
Φοίβος Κουκόπουλος, Διπλ. Αρχιτέκτονας Μηχανικός
Αναστάσιος Κιμουνδρής, Διπλ. Πολιτικός Μηχανικός

Παραγωγή Οδηγού

Velticom

Η επεξεργασία του Κανονισμού υλοποιήθηκε από
τα μέλη της Τοπικής Ομάδας Εμπλεκομένων (ULG)

Αντί Προλόγου

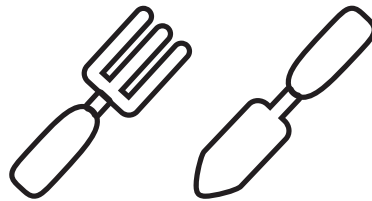
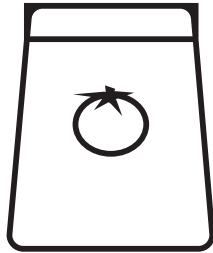
Ο παρών Οδηγός προέκυψε μέσα από την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού έργου «Ru:rban: Ανθεκτική Αστική Γεωργία και Τοπία» στο πλαίσιο του Προγράμματος URBACT III που υλοποιήθηκε κατά την περίοδο 2018 - 2021 και είχε σκοπό την ανταλλαγή καλών πρακτικών σχετικά με τους Αστικούς Κήπους σε επτά μεγάλες Ευρωπαϊκές πόλεις - Ρώμη, Βίλνιους, Καέν, Κρακοβία, Θεσσαλονίκη, Λούρες και Κορούνια. Ο Οδηγός αποτελεί ένα πρακτικό εργαλείο για την προώθηση της καλλιέργειας στην πόλη, καθώς συνοψίζει τα αποτελέσματα των δράσεων που υλοποιήθηκαν στα πλαίσια του έργου Ru:rban. Με σκοπό την επίτευξη της κοινωνικής συνοχής, μέσα από τη συμμετοχικότητα των πολιτών, την αναβάθμιση του δημόσιου χώρου και την ενίσχυση των πράσινων σημείων της πόλης, προτείνεται ένα πλαίσιο δράσης / κανονισμός για τους αστικούς κήπους του Δήμου Θεσσαλονίκης. Στόχος του είναι να δώσει ένα έναυσμα σε αυτούς που θέλουν να κάνουν την αρχή και να δείξει ότι ακόμη και με τις δυσκολίες που όλοι αντιμετωπίζουμε σε μία πυκνοκατοικημένη πόλη όπως η Θεσσαλονίκη, το να γευτεί κανείς την πρώτη του σαλάτα από τις ντομάτες που καλλιέργησε ο ίδιος στον κήπο ή στο μπαλκόνι του, είναι τόσο εύκολο ή δύσκολο, όσο το να κατασκευαστεί ένα έπιπλο με τη χρήση ενός κλειδιού Allen και πολλής υπομονής.

Ο Οδηγός χωρίζεται σε τρία μέρη. Τα πρώτο περιλαμβάνει κάποιες πρακτικές οδηγίες για το ξεκίνημα των νέων καλλιεργητών σε έναν κήπο ή στο μπαλκόνι. Το δεύτερο παρουσιάζει μία πρόταση οργάνωσης ενός υφιστάμενου διαθέσιμου δημοτικού χώρου για την δημιουργία ενός αστικού λαχανόκηπου τσέπης - εν δυνάμει γιατί οι κήποι αυτοί είναι προτιμότερο να προκύπτουν μέσα από τη ζύμωση των ίδιων των καλλιεργητών και της γειτονιάς. Τέλος, στο τρίτο τμήμα παρουσιάζεται μια πρόταση κανονισμού για τους αστικούς κήπους στη Θεσσαλονίκη που στόχο έχει την προώθηση της συλλογική διαχείρισης του χώρου.

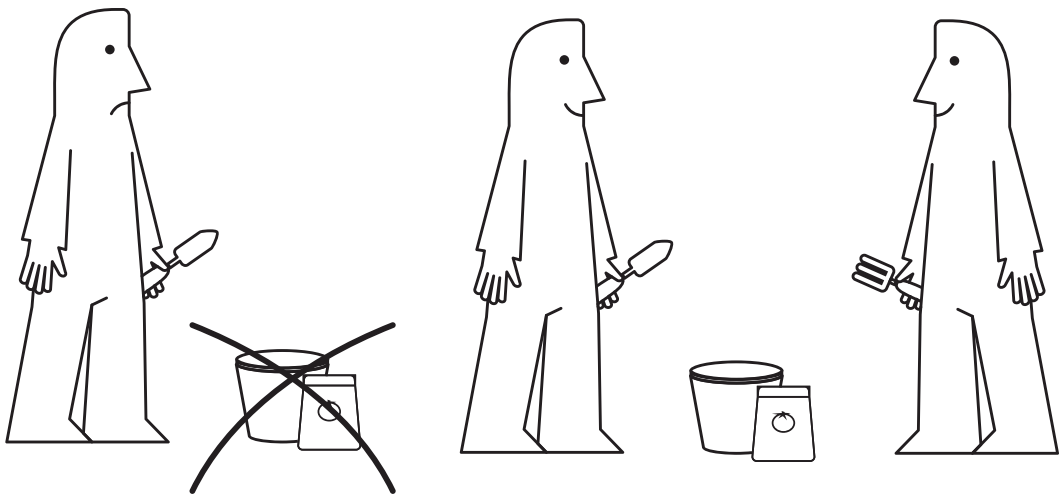
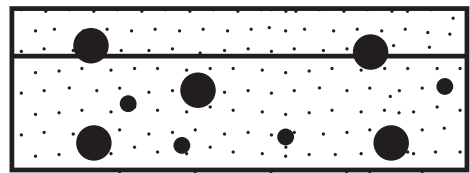
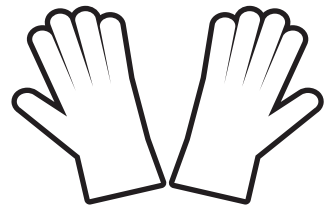
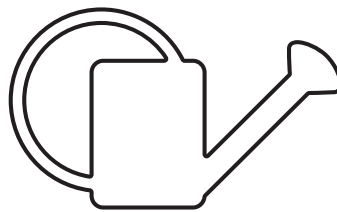
Προσδοκία του Οδηγού αυτού είναι να προσθέσει λίγο περισσότερο πράσινο στην πόλη, στους κήπους και στα μπαλκόνια, αλλά και να νοστιμέψει το καθημερινό τραπέζι με φρέσκα λαχανικά.

ΣΤΑΔΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΛΑΧΑΝΟΚΗΠΟΥ

1.

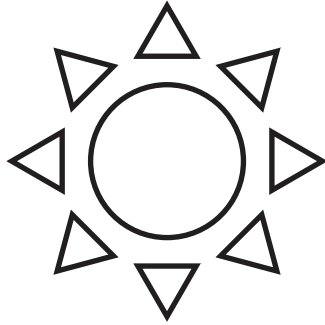

Για να φτιάξετε τη δική σας ντοματοσαλάτα μπορείτε να ξεκινήσετε από την αρχή. Με λίγους σπόρους, εργαλεία, γάντια, έναν κήπο ή γλάστρες στο μπαλκόνι σας.

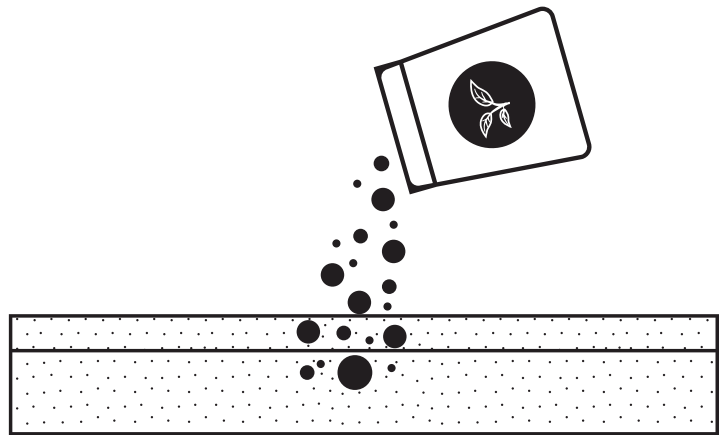

Οι κήποι είναι πιο όμορφοι με φροντίδα, συχνό πότισμα και παρέα!

2α.

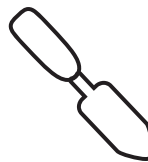

Επιλέξτε έναν χώρο του κήπου που να έχει τουλάχιστον 6 ώρες ηλιοφάνεια την ημέρα.

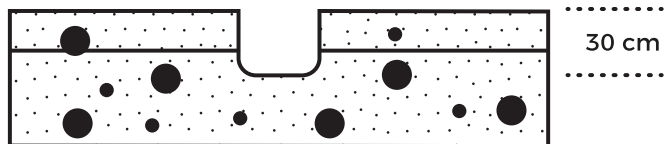

	S	M	T	W	T	F	S
	S	M	T	W	T	F	

Δυο βδομάδες πριν την φύτευση προετοιμάστε το χώμα με βοτάνισμα, λίπανση και σκάλισμα.

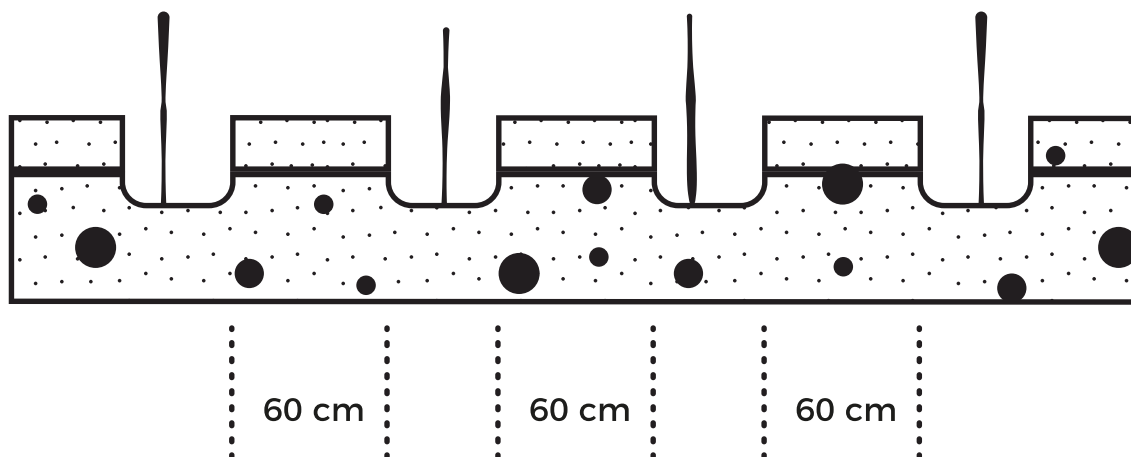
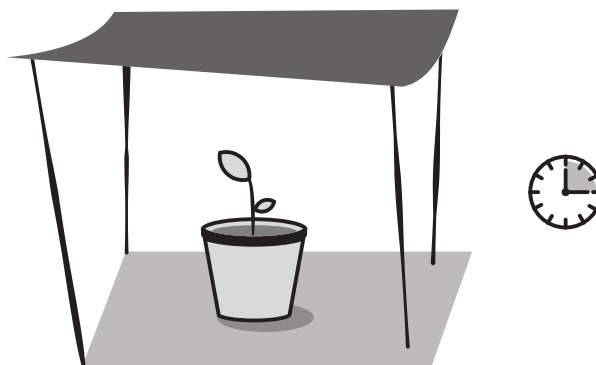

Σκάψτε το χώμα γύρω στα 30 εκ. και ανακατέψτε το χώμα με κοπριά και κομπόστ για να βελτιώσετε τη γονιμότητά του.

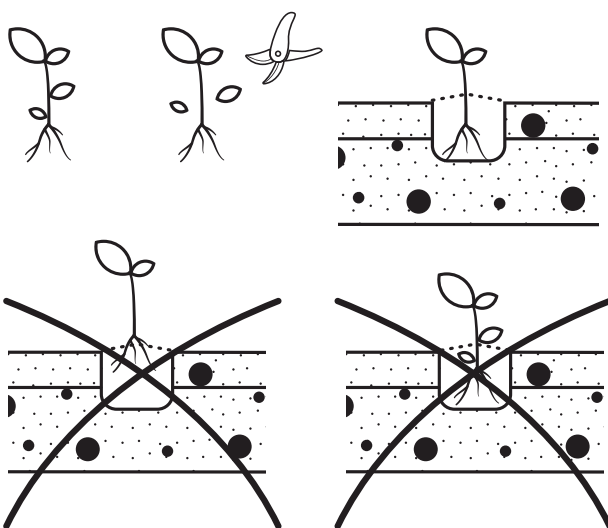

3α.

Εγκλιματίστε τα φυτόνια σας για μία εβδομάδα πριν τη φύτευση. Αφήστε τα σε εξωτερικό σκιερό μέρος για 3 ώρες την πρώτη μέρα και αυξήστε σταδιακό τον χρόνο.

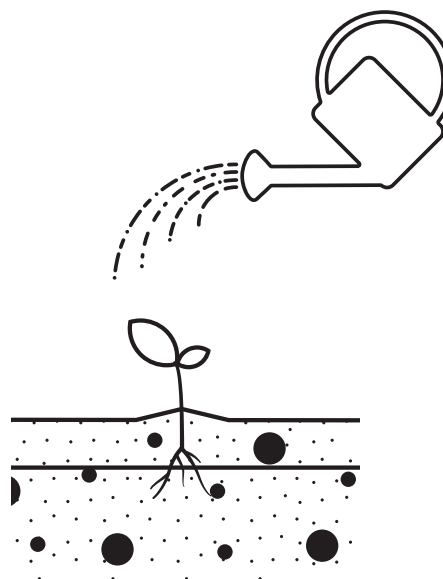

Κατά τη φύτευση αφήστε 60 εκ μεταξύ των φυτών για να έχουν αρκετό χώρο οι ρίζες τους.

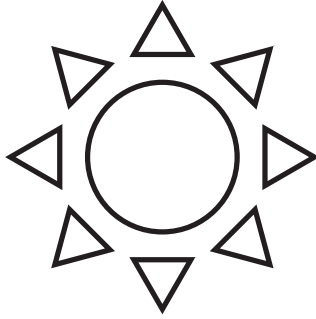

Αν χρειαστεί αφαιρέστε τα χαμηλά παρακλάδια για να ελευθερωθεί ο λαιμός. Φυτέψτε χωρίς να διπλώνουν οι ρίζες ή να είναι το φυτό πολύ ψηλά.

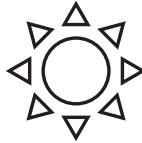
Ποτίστε καλά για να βοηθήσετε τις ρίζες να προσαρμοστούν.

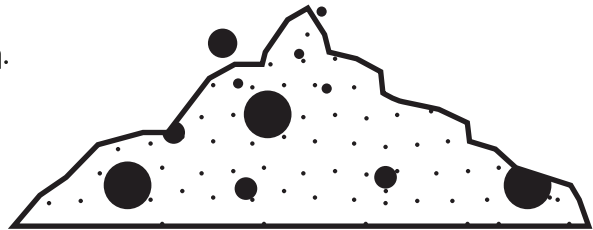
2β.

Επιλέξτε έναν χώρο του κήπου που να έχει τουλάχιστον 6 ώρες ηλιοφάνεια την ημέρα.

Προετοιμάστε το χώμα με κατάλληλη λίπανση δύο εβδομάδες πριν την φύτευση.

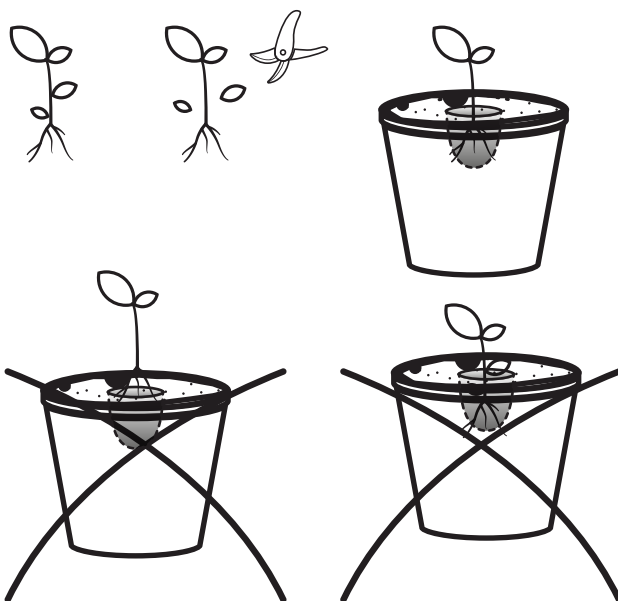
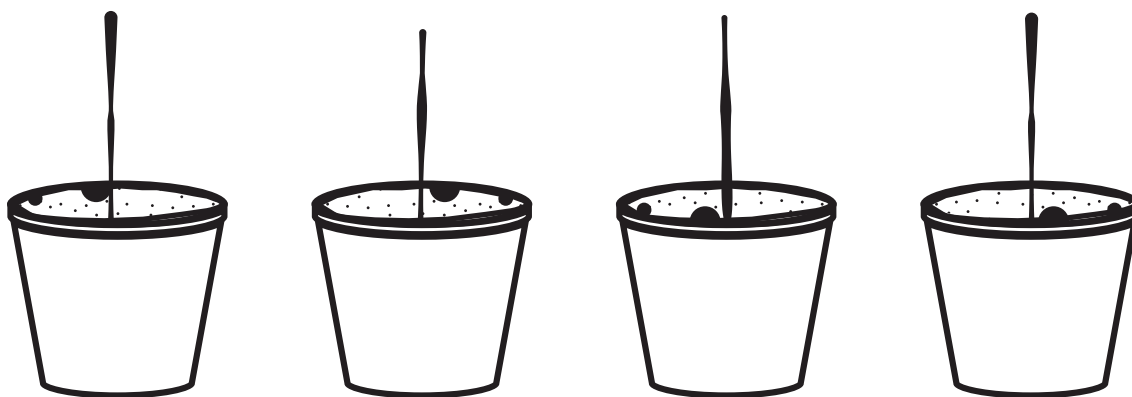
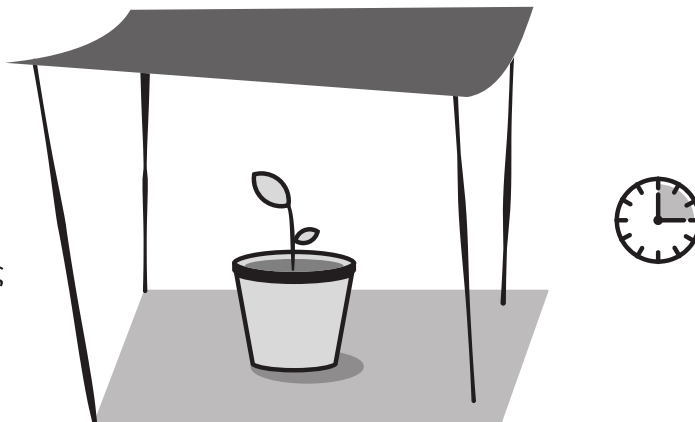
20 L

Η ντομάτα καλό θα ήταν να φυτευτεί σε μία βαθιά γλάστρα 20 λίτρων (όπως επίσης και η μελιτζάνα και το μαρούλι).

	S	M	T	W	T	F	S
S	M	T	W	T	F		S

3β.

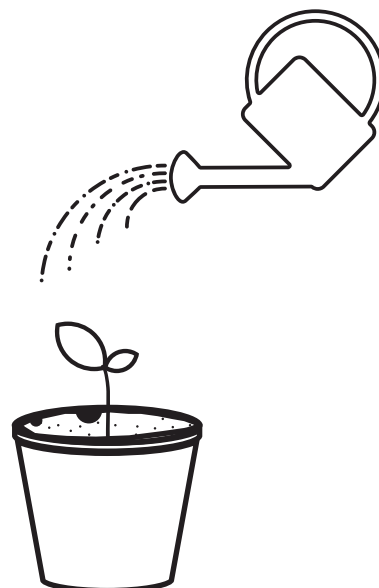
Προτιμήστε έτοιμα φυτά. Εναλλακτικά εγκλιματίστε τα φυτόντνια όπως και στην περίπτωση του κήπου αφήνοντάς τα σε εξωτερικό σκιερό χώρο για 3 ώρες και αυξάνοντας τη διάρκεια σταδιακά.

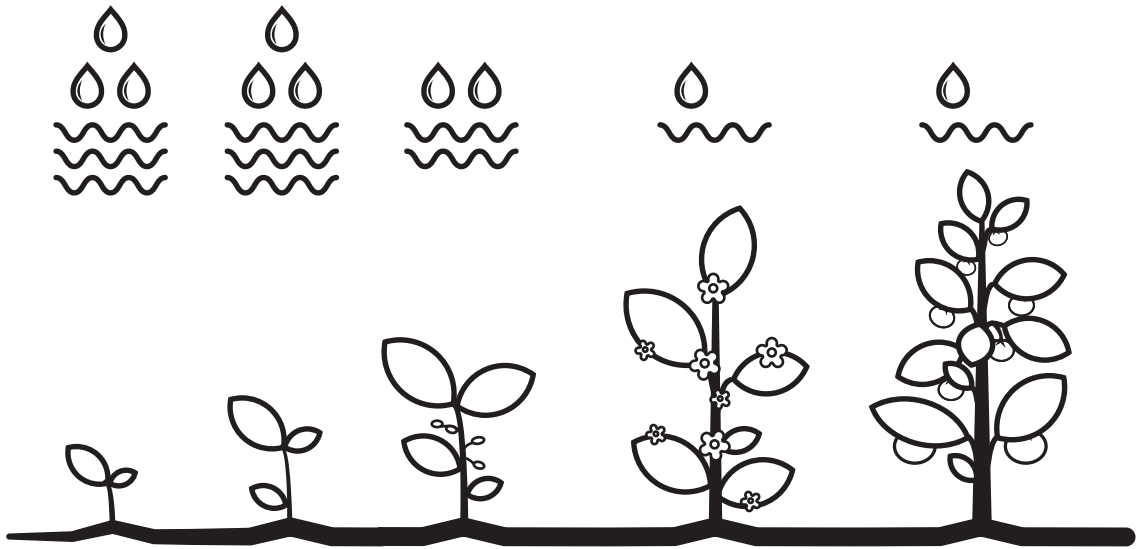
Όπως και στον κήπο χρειάζεται προσοχή το βάθος της φύτευσης.

Φυτέψτε το κάθε φυτόντνι σε διαφορετική γλάστρα για να έχει ικανοποιητικό χώρο, υγρασία και θρεπτικά συστατικά.

Ποτίστε καλά για να βοηθήσετε τις ρίζες να προσαρμοστούν.

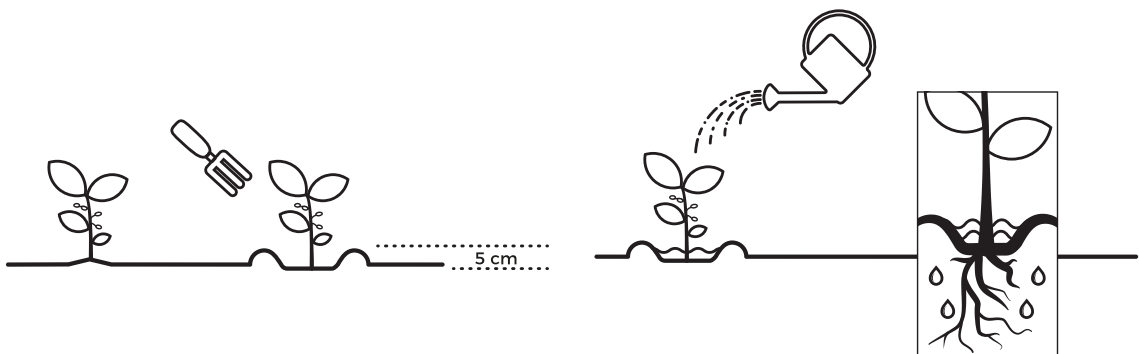
4.

Ποτίζετε τα φυτά περισσότερο στα πρώτα στάδια της ανάπτυξης και λιγότερο αργότερα, κατά προτίμηση νωρίς το πρωί. Τα φυτά σε γλάστρες πιθανά θα χρειάζονται πιο συχνό πότισμα ειδικά αν οι γλάστρες είναι πήλινες.

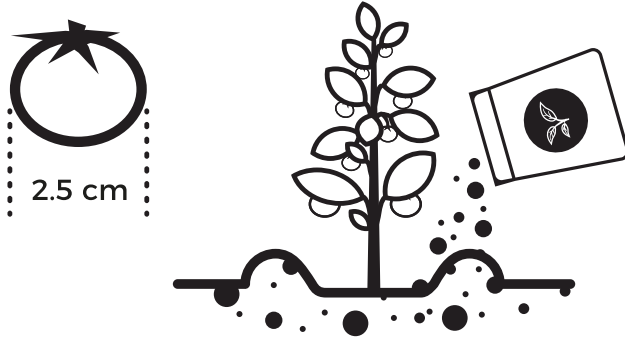
	S	M	T	W	T	F	S
							

Στον κήπο μετά από 5 εβδομάδες μπορείτε να σκάψτε γύρω από το φυτό για να βοηθήσετε το πότισμα και την κατεΐσδυση του νερού.

5.

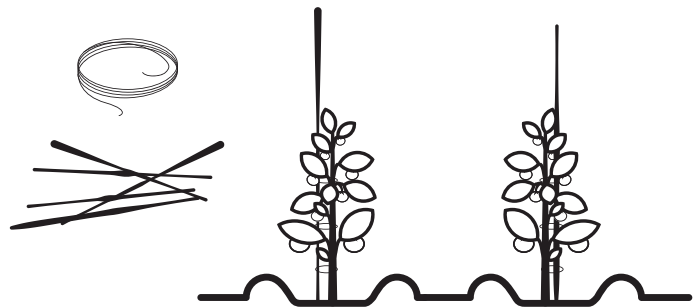
Για τη φροντίδα των φυτών:

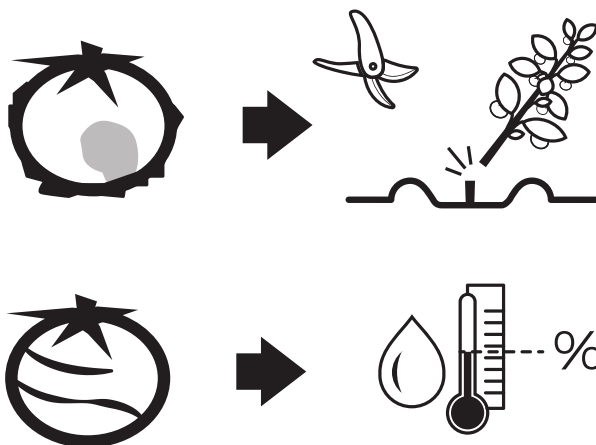
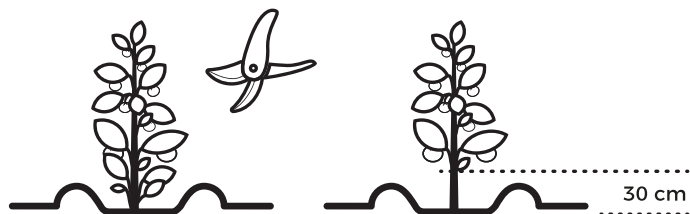
Μόλις οι ντομάτες γίνουν 2,5 εκ. ξεκινήστε να βάζετε οργανικό λίπασμα ανά 2 εβδομάδες.

	S	M	T	W	T	F	S
	S	M	T	W	T	F	S

↻

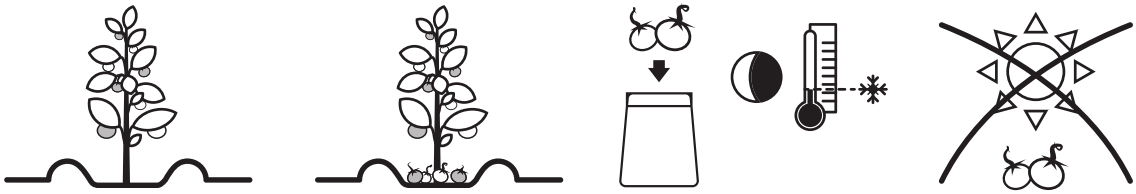

Προσφέρετε στήριξη στο φυτό και κυρίως στους νέους βλαστούς και αν χρειαστεί, κλαδέψτε τα χαμηλότερα παρακλάδια για να αποφύγετε ασθένειες.

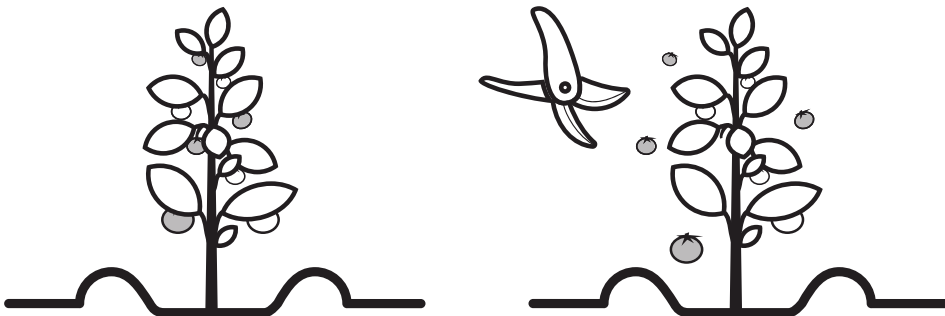

Σε ορισμένες ασθένειες όπως ο περονόσπορος είναι προτιμότερο να απομακρύνετε τα μολυσμένα φυτά. Αν οι ντομάτες παρουσιάζουν σχισίματα, χρειάζονται σταθερό πότισμα.

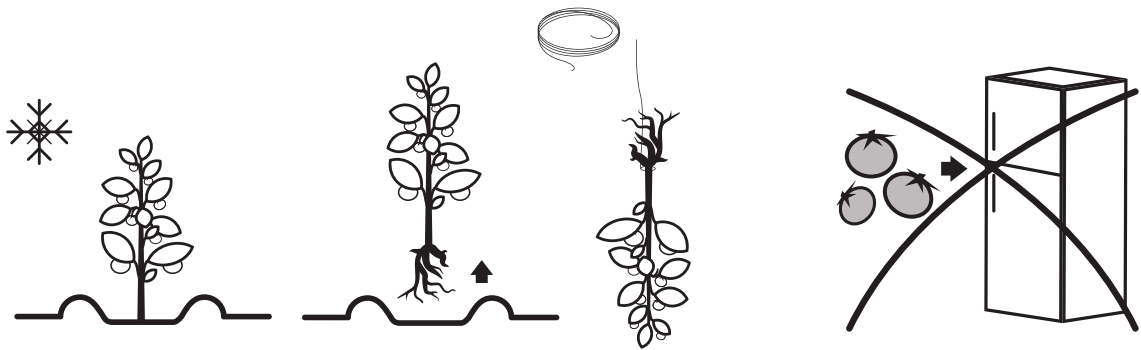
6.

Αν οι ντομάτες πέσουν πριν ωριμάσουν, αφήστε τες σε μία χαρτοσακούλα σε ψυχρό, σκιερό μέρος.

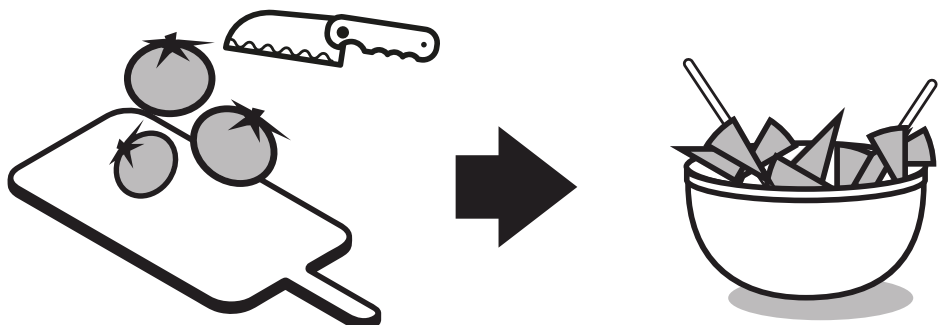

Η ντομάτα είναι κατάλληλη για συγκομιδή όταν είναι κόκκινη και σφιχτή στην υφή, ανεξάρτητα από το μέγεθός της.

Αν υπάρχει κίνδυνος παγωνιάς, ξεριζώστε το φυτό και κρεμάστε το ανάποδα μέχρι να ωριμάσουν οι ντομάτες.

Μη βάζετε τις φρέσκες ντομάτες στο ψυγείο, αλλοιώνει τη γεύση και την υφή τους.

Καλή όρεξη!

Κάνε την αρχή!

Η αρχή είναι το ήμισυ του παντός! Επομένως για τη δημιουργία ενός βιολογικού λαχανόκηπου πρέπει αρχικά να επιλέξετε τη θέση που θα καλλιεργηθούν τα φυτά, έχοντας υπόψη τα εξής:

- Το μικροκλίμα της περιοχής.
- Την ηλιοφάνεια, καθώς οι σκιερές θέσεις θα περιορίσουν σημαντικά την παραγωγή.
- Την αποφυγή χώρων ή σημείων με δυνατούς ανέμους που θα δυσχεραίνουν την ανάπτυξη των φυτών. Καλό είναι να επιλέξετε κάποιον χώρο με διάφορα δέντρα ή να τοποθετήσετε χαμηλούς θάμνους που θα κόβουν τον αέρα.
- Την τοποθέτηση, όπου είναι δυνατόν, αυτόματου ποτίσματος.

Σχεδιασμός λαχανόκηπου

Καλό είναι να σχεδιάσετε τον κήπο σας πριν ξεκινήσετε την καλλιέργεια.

Κατά τον σχεδιασμό είναι σημαντικό να σκεφτείτε καλά τις δικές σας ανάγκες (π.χ. τις διαστάσεις του κήπου, τον ελεύθερο χρόνο σας) και την εμπειρία σας, έτσι ώστε να έχετε μια καλή σοδειά. Στη συνέχεια, μπορείτε να αποφασίσετε τι θα καλλιεργήσετε, με κριτήριο:

- Την εποχή (καλοκαιρινά, χειμερινά φυτά).
- Την ποσότητα των φυτών και τις αποστάσεις που θα αφήσετε ανάμεσα στα φυτά και τις γραμμές φύτευσης.¹
- Τον τρόπο με τον οποίο θα ποτίζετε (κατά προτίμηση αυτόματο πότισμα).

Παράδειγμα:

Για έναν μεγάλο λαχανόκηπο 50τ.μ. προτείνονται μερικά φυτά λαχανικών, όπως επίσης και οι αποστάσεις φύτευσής τους:
Κουνουπίδι: 45εκ. μεταξύ των φυτών και 50εκ. μεταξύ των γραμμών
Μπρόκολο: 45εκ. μεταξύ των φυτών και 50εκ. μεταξύ των γραμμών
Λάχανο: 45εκ. μεταξύ των φυτών και 50εκ. μεταξύ των γραμμών
Πράσο : 20εκ. μεταξύ των φυτών και 50εκ. μεταξύ των γραμμών
Μαρούλι: 20εκ. μεταξύ των φυτών και 50εκ. μεταξύ των γραμμών

¹ Οι διάδρομοι μεταξύ των φυτών βοηθούν στο πότισμα, το ξεχορτάρισμα, το κλάδεμα κ.λπ.

Προετοιμασία εδάφους

Το έδαφος συγκρατεί, στηρίζει και θρέφει τα φυτά. Ωστόσο, τα ωφέλιμα συστατικά του εξαντλούνται, και χρειάζεται συνεχώς εμπλουτισμό. Για τον σκοπό αυτό, η λίπανση του εδάφους είναι σημαντική. Η λίπανση με βιολογικές μεθόδους είναι δυνατόν να επιτευχθεί με κάποιο οργανικό λίπασμα, όπως η κοπριά, το οργανικό χώμα ή άλλο.

Τα εργαλεία που θα χρειαστείτε είναι: Τσάπα, φτυάρι, τσουγκράνα και γάντια κηπουρικής.

Τα βασικά στοιχεία που πρέπει να προσέξετε κατά τη διαδικασία της προετοιμασίας του εδάφους είναι η διατήρηση:

- της δομής
- της υφής του εδάφους
- που σχετίζονται με τη γονιμότητά του

Οι εργασίες που πρέπει να κάνετε για την προετοιμασία είναι οι εξής:

1. Ξεχορτάρισμα

- Αφαιρέστε μόνο τα πολυετή ζιζάνια και ανακατέψτε τα ετήσια με το υπόλοιπο χώμα.
- Τα ζιζάνια αφαιρούνται γιατί είναι φορείς ασθενειών, και ανταγωνίζονται τα φυτά για σημαντικούς πόρους, όπως τα θρεπτικά συστατικά, ο ήλιος και το νερό. Με την αφαίρεση των ζιζανίων, τα φυτά έχουν περισσότερους πόρους και μικρότερη πιθανότητα να παραμείνουν καχεκτικά.
- Ωστόσο, αρκετά ζιζάνια έχουν αγκάθια που μπορεί να προξενήσουν από μία απλή ενόχληση έως και τραυματισμό. Για την αποφυγή τραυματισμών είναι καλό να φοράτε γάντια κηπουρικής.

2. Λίπανση

- Εμπλουτίστε το έδαφος με οργανικό λίπασμα σε αναλογία 2 λίτρα ανά τετραγωνικό μέτρο. Το οργανικό λίπασμα (compost) περιέχει όλα τα αναγκαία στοιχεία που χρειάζεται το φυτό για μεγάλο διάστημα, βελτιώνει τα χαρακτηριστικά του εδάφους και μέσω αυτών, την ικανότητα συγκράτησης νερού για τα φυτά.
- Σκαλίστε το χώμα για να ομογενοποιήσετε την αναλογία λιπάσματος και εδάφους, αλλά και για τον καλύτερο αερισμό του εδάφους.
- Ρίξτε επιπλέον φυτόχωμα για να ενισχύσετε το χώμα (Υπολογίστε περίπου 100 λίτρα φυτόχωμα ανά γραμμή φύτευσης)

Πρακτικές του καλλιεργητή

ΣΚΑΛΙΣΜΑ:

Σκοπός του σκαλίσματος είναι να απαλλάξετε το χώμα από τα αγριόχορτα και να διαλύσετε τη λεπτή κρούστα που σχηματίζεται στην επιφάνεια του χώματος από τις βροχές και τα ποτίσματα. Με αυτόν τον τρόπο και οι ρίζες του φυτού αναπνέουν καλύτερα, και το φυτό ποτίζεται καλύτερα. Για το σκάλισμα χρησιμοποιείτε μεγάλη τσάπα ή και μικρό φτυαράκι.

ΣΒΑΡΝΙΣΜΑ:

Σκοπός του είναι να διαλύσετε τους μεγαλύτερους σβόλους χώματος και να το αφρατέψετε επιτρέποντας καλύτερο αερισμό. Επίσης, όταν σπέρνετε, με το σβάρνισμα σκεπάζετε τον σπόρο. Για το σβάρνισμα χρησιμοποιείτε μια τσουγκράνα. Με μια βαριά τσουγκράνα μπορείτε να ισοπεδώσετε το έδαφος και να διαλύσετε τους βόλους, ενώ με μια ελαφριά να σκεπάστε τον σπόρο.

ΚΥΛΙΝΔΡΙΣΜΑ (στην σποροφύτευση):

Σκοπός του είναι να πιέσετε το χώμα ώστε να γίνει πιο συμπαγές. Επίσης, φέρνετε τους σπόρους σε στενότερη επαφή με το χώμα. Για το κυλίνδρισμα μπορείτε να χρησιμοποιήσετε μια μικρή τσάπα.

ΒΟΤΑΝΙΣΜΑ:

Με το βοτάνισμα, απομακρύνετε από το χώμα τα διάφορα άγρια ζιζάνια. Δώστε ιδιαίτερη προσοχή την περίοδο της πρώτης βλάστησης των λαχανικών, για να εξασφαλίσετε χώρο στα φυτά. Τα ζιζάνια είναι καλύτερα προσαρμοσμένα στις δύσκολες συνθήκες και θα πνίξουν τα φυτά αν δεν τα περιορίσετε. Ειδικά τις μέρες της πρώτης βλάστησης πρέπει να προσέξετε να μην ξεριζώσετε άθελά σας και φυτά λαχανικών. Χρησιμοποιείτε ένα μικρό φτυάρι, ένα σκαλιστήρι ή τα χέρια σας.

ΠΑΡΑΧΩΜΑ:

Με το παράχωμα μαζεύετε χώμα γύρω από ορισμένα φυτά. Σκοπός του παραχώματος είναι η καλύτερη ανάπτυξη της ρίζας και βοηθά ειδικά τους κόνδυλους, όπως η πατάτα και το παντζάρι. Χρησιμοποιείτε μια μικρή τσάπα.

Φύτευση

Είτε αναπτύξατε μόνοι σας το σπορόφυτο σας από σπόρο, είτε χρησιμοποιείτε έτοιμα φυτά η φύτευση θέλει προσοχή.

1. Ανοίγετε τρύπες στο χώμα με φτυάρι ή φυτευτήρι για να τοποθετήσετε τα φυτά.
2. Οι τρύπες θα πρέπει να έχουν βάθος αντίστοιχο με το βάθος των ριζών των φυτών.
3. Μπορείτε να ανοίξετε τρύπες ακολουθώντας μία γραμμή ζικ-ζακ, κατά τετράγωνα ή σε ευθεία γραμμή κρατώντας τις απαραίτητες αποστάσεις.
4. Ο λαιμός των φυτών είναι σημαντικό να βρίσκεται στο επίπεδο του εδάφους (ούτε πολύ ψηλά, ούτε πολύ χαμηλά), ενώ η άκρη των ριζών πρέπει να φτάνει στον πάτο της τρύπας χωρίς οι ρίζες να χρειαστεί να λυγίσουν.
5. Μετά τη φύτευση γεμίζετε την κάθε τρύπα με χώμα και πιέζετε ελαφρώς το χώμα γύρω από τα φυτά, είτε με το φτυαράκι, είτε με τα δάκτυλά σας.
6. Ποτίζετε ελαφρά αμέσως μετά τη φύτευση για να έρθει το χώμα σε άμεση επαφή με τις ρίζες.

Κατά τη φύτευση προσέχετε:

- Να μην τραυματίσετε το φυτό καθώς το αφαιρείτε από την πλαστική συσκευασία.
- Να μην πιέσετε υπερβολικά το χώμα για να είναι δυνατός ο αερισμός.
- Να μη φυτέψετε τις πολύ ζεστές ώρες.

Συνδυασμός καλλιέργειας ή συγκαλλιέργεια

Μια παραδοσιακή πρακτική στα περιβόλια ήταν δίπλα στις καλλιέργειες να φυτεύονται και διάφορα αρωματικά φυτά και λουλούδια, τα οποία προστάτευαν τα λαχανικά από τα έντομα! Μέσα στις ντομάτες οι παραδοσιακοί καλλιεργητές φύτευαν κατιφέ και στις μελιτζάνες φύτευαν βασιλικό, σκόρδα και ραπανάκια! Οι πρακτικές αυτές χρησιμοποιούνται όλο και πιο συχνά από καλλιεργητές στο περιβόλι τους για την αποφυγή χρήσης φυτοπροστατευτικών.

Επιπλέον, στον κήπο σας μπορείτε να καλλιεργείτε διαφορετικά λαχανικά ταυτόχρονα κάνοντας οικονομία στον χώρο. Με κατάλληλο συνδυασμό καλλιέργειας μπορείτε να φυτεύετε λαχανικά με διαφορετικό χρόνο ωρίμασης και συγκομιδής, με διαφορετικό ριζικό σύστημα ή και με διαφορετικές απαιτήσεις σε θρεπτικά στοιχεία, στην ίδια γραμμή φύτευσης. Τέτοιοι συνδυασμοί είναι το μαρούλι μαζί με κρεμμύδι ή ραπανάκι, το λάχανο ή το μπρόκολο με κρεμμύδι και σέλινο ή αρωματικά φυτά για προστασία (λεβάντα, δενδρολίβανο) και το πράσο με παντζάρια ή καρότα.

Ωστόσο, πρέπει να προσέξετε ποια φυτά θα καλλιεργηθούν μαζί, έτσι ώστε το ένα να μη βλάπτει το άλλο και να μπορούν να εκμεταλλεύονται με τον καλύτερο τρόπο τον χώρο που έχουν στη διάθεσή τους.

Η σωστή επιλογή και φύτευση θα αποτρέψει πιθανά προβλήματα όπως:

- Η σκίαση του ενός φυτού από το άλλο
- Το ελλιπές ή υπερβολικό πότισμα στο ένα φυτό.

Λαχανικά μπαλκονιού

Η καλλιέργεια λαχανικών στο μπαλκόνι έχει πολλαπλές ωφέλειες και όχι μόνο γιατί γεμίζει πράσινο ένας χώρος του σπιτιού σας.

Τα φυτά στο μπαλκόνι αλλάζουν τη συνολική του αισθητική, μετατρέποντας έναν συχνά ανιαρό χώρο σε έναν χώρο γεμάτο ζωή. Η δημιουργία ενός κήπου στο μπαλκόνι μειώνει τον θόρυβο και βελτιώνει το μικροκλίμα. Ενώ η δημιουργία ενός λαχανόκηπου μπορεί να μην προσφέρει την ίδια παλέτα αρωμάτων που προσφέρουν τα καλλωπιστικά φυτά, παρέχει όμως μια πολύ πιο πλούσια παλέτα γεύσεων.

Επιπλέον, με την παραγωγή λαχανικών στο μπαλκόνι σας μειώνετε την απόσταση που διανύουν τα λαχανικά από το φυτό στο πιάτο σας, από μερικά δεκάδες ή εκατοντάδες χιλιόμετρα, σε μερικά βήματα. Εκτός λοιπόν από τη φρεσκάδα και τη νοστιμιά, μειώνετε σε μεγάλο βαθμό το οικολογικό αποτύπωμα αυτής της διαδικασίας και τη συμβολή της στην κλιματική αλλαγή.

Σχεδιάζοντας έναν λαχανόκηπο στο μπαλκόνι σας

Το πρώτο μέλημα όταν αποφασίσετε να καλλιεργήσετε στο μπαλκόνι σας είναι να ελεγξετε αν το μπαλκόνι σας μπορεί να υποστηρίξει το ανάλογο βάρος. Τα περισσότερα μπαλκόνια είναι σχεδιασμένα να αντέχουν γλάστρες ή ζαρντινιέρες, αλλά καλό θα ήταν να επιβεβαιώσετε την ανθεκτικότητα του μπαλκονιού σας προτού αρχίσετε να το φορτώνετε με φυτά, ειδικά εάν κατοικείτε σε κάποιο σπίτι των αρχών του 20ου αιώνα ή παλαιότερο.

Συχνά παραγνωρίζεται το πόσο βαριά μπορεί να γίνει μια γλάστρα μόλις γεμίσει χώμα, νερό και ένα φορτωμένο ντομάτες φυτό. Άλλωστε το βάρος αυτό πολλαπλασιάζεται αν έχετε πολλά φυτά μαζί. Είναι προτιμότερο να μοιράσετε τις γλάστρες σας στο μπαλκόνι αντί να τις συγκεντρώνετε σε ένα μέρος. Με τον τρόπο αυτό θα κατανεμηθεί ομοιόμορφα το βάρος και θα αποφύγετε πιθανά προβλήματα.

Στη συνέχεια, καταγράψτε τις συνθήκες καλλιέργειας στο μπαλκόνι σας. Όπως και στην περίπτωση ενός περιβολιού ο ήλιος, ο αέρας κ.ά. παίζουν σημαντικό ρόλο στον σχεδιασμό του μπαλκονιού σας.

ΗΛΙΟΣ

Τα μπαλκόνια με νότιο προσανατολισμό είναι τα καλύτερα, αλλά εξαιρετικά καλές συνθήκες προσφέρουν και τα νοτιοανατολικά ή τα νοτιοδυτικά. Ακόμη κι αν έχετε ένα μπαλκόνι με βόρειο προσανατολισμό μπορείτε να καλλιεργήσετε φυτά. Θα χρειαστεί απλώς να προσαρμόσετε τα φυτά που καλλιεργείτε σε ποικιλίες που αγαπούν τη σκιά.

ΣΚΙΑ

Είναι πολύ χρήσιμο να βγείτε στο μπαλκόνι σας το πρωί, το απόγευμα και το βράδυ για να παρατηρήσετε πώς πέφτουν οι σκιές στον χώρο πριν δημιουργήσετε τον κήπο σας. Πολλές φορές σχεδιάζουμε έναν κήπο στο μπαλκόνι και στη συνέχεια διαπιστώνουμε ότι έχουμε τοποθετήσει τα φυτά μας σε μια περιοχή που είναι σκιερή το 80% της ημέρας.

Καταγράψτε πώς πέφτει η σκιά στο μπαλκόνι σας για να συγκεντρώσετε πληροφορίες για την επιλογή της καλύτερης τοποθεσίας του κήπου σας. Μην ξεχάσετε ότι η σκίαση δεν είναι σταθερή μεταξύ των εποχών. Ο ήλιος είναι πιο χαμηλά και για λιγότερη ώρα τον χειμώνα από ότι το καλοκαίρι.

ΑΝΕΜΟΣ

Ο άνεμος προκαλεί τα περισσότερα προβλήματα στους κήπους σε μπαλκόνια, καθώς είναι πολύ πιο επιβαρυντικός απ' ό τι στα παρτέρια ή τις γλάστρες που βρίσκονται στο έδαφος. Στην περίπτωση που το μπαλκόνι σας είναι πολύ εκτεθειμένο στον άνεμο, μπορείτε να φυτέψετε ανθεκτικά φυτά στον άνεμο, όπως το δεντρολίβανο ή να δέσετε καλά τα φυτά σας και να τοποθετήσετε προστατευτικά για να εμποδίσετε τις έντονες ριπές του ανέμου.

Περπατήστε μερικές φορές κατά τη διάρκεια της ημέρας για να δείτε πώς και πόσο φυσάει ο άνεμος, καθώς και πόσο ισχυρές είναι οι ριπές του.

ΑΠΟΣΤΡΑΓΓΙΣΗ ΝΕΡΟΥ

Τα περισσότερα μπαλκόνια έχουν υδρορροή ή τουλάχιστον ικανή κλίση έτσι ώστε το νερό να κυλά σε μια συγκεκριμένη κατεύθυνση και να υπάρχει καλή στράγγιση. Εάν σκοπεύετε να καλλιεργήσετε στο μπαλκόνι, είναι σημαντικό να το ελέγξετε. Η κακή στράγγιση θα δημιουργήσει προβλήματα τόσο στο δικό σας μπαλκόνι, όσο και στους γείτονές σας στον κάτω όροφο. Επίσης, το επιπλέον νερό θα αποτελέσει ιδανικό χώρο για την ανάπτυξη κουνουπιών κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Η στοχευμένη στάγδην άρδευση είναι μία καλή λύση για την αποφυγή αυτών των ζητημάτων.

Σκεφτείτε σε επίπεδα

Πολλά μπαλκόνια είναι παρόμοια, αλλά οι κήποι που μπορούν να σχεδιαστούν σε αυτά είναι μοναδικοί. Ωστόσο, υπάρχουν μερικοί βασικοί κανόνες που καλό είναι να ακολουθήσετε για να δημιουργήσετε έναν όμορφο, λειτουργικό και, πάνω απ' όλα, παραγωγικό κήπο στο μπαλκόνι. Τα μπαλκόνια έχουν τρία ξεχωριστά τμήματα που πρέπει να λάβετε υπόψη: το δάπεδο, το κάγκελο και τον υπόλοιπο χώρο. Σχεδιάστε τον κήπο σας λαμβάνοντας υπόψη και τα τρία αυτά τμήματα γιατί θα σας βοηθήσει να κάνετε την καλύτερη δυνατή χρήση του περιορισμένου χώρου που έχετε.

Εύκολη τη φροντίδα του κήπου σε μπαλκόνι

Η κηπουρική στο μπαλκόνι είναι ελκυστική επειδή είναι εύκολο να ξεκινήσετε. Οι παρακάτω συμβουλές θα σας βοηθήσουν να κάνετε την καλλιέργεια λαχανικών στο μπαλκόνι ακόμη πιο εύκολη.

ΦΥΤΑ, ΑΝΤΙ ΣΠΟΥΡΟΥΣ

Είναι πιο εύκολο να ξεκινήσετε τον κήπο σας αγοράζοντας φυτά από τοπικό φυτώριο και απλά μεταφυτεύοντάς τα στον κήπο του μπαλκονιού σας. Το να ξεκινήσετε έναν κήπο κατευθείαν από σπόρους θα σας δώσει ικανοποίηση, αλλά αν είναι η πρώτη σας φορά, είναι πιο εύκολο να ξεκινήσετε με έτοιμα φυτά γιατί θα δείτε τα φυτά να μεγαλώνουν γρήγορα. Συνεπώς, μη διστάσετε να αγοράσετε έτοιμα φυτά από το φυτώριο. Άλλωστε, θα βρείτε φυτώρια όπου χρησιμοποιούν παραδοσιακές ποικιλίες για τα λαχανικά και όχι υβρίδια.

Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΓΛΑΣΤΡΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΑΠΟ ΤΗ ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ

Το μεγαλύτερο μειονέκτημα της καλλιέργειας σε γλάστρες στο μπαλκόνι είναι ακριβώς ότι ... καλλιεργείτε σε γλάστρες: στεγνώνουν γρήγορα, ειδικά αν είναι πήλινες. Για να αντιμετωπιστεί αυτό και να δώσετε στα φυτά σας την ομοίμορφη υγρασία που χρειάζονται, επιλέξτε μεγαλύτερες γλάστρες. Ο μεγάλος όγκος θα επιτρέψει στο χώμα να συγκρατήσει περισσότερο νερό, το οποίο θα εξατμιστεί πολύ πιο αργά.

ΕΔΑΦΟΚΑΛΥΨΗ

Μην φοβάστε να καλύψετε τις γλάστρες του μπαλκονιού σας. Το χαλί και η πευκόφλουδα είναι δύο καλές επιλογές που θα κρατήσουν τον ήλιο μακριά από το έδαφος, ώστε να διατηρούνται οι ρίζες των φυτών σας δροσερές και ικανές να συγκρατήσουν περισσότερο νερό. Εναλλακτικά μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ποικίλα υλικά όπως άχυρα, φύλλα, σανό, πριονίδι, κομμένο γρασίδι, πευκοβελόνες κ.ά. Η εδαφοκάλυψη είναι ιδιαίτερα χρήσιμη εάν καλλιεργείτε σε μακριές, ρηχές γλάστρες.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΝΕΡΟΥ

Μία από τις δυσκολίες κατά τους καλοκαιρινούς μήνες είναι να διατηρηθεί η απαραίτητη υγρασία στο χώμα, ειδικά όσο θα απουσιάζετε για διακοπές. Ειδικά για τον λαχανόκηπό σας θα πρέπει να αποφύγετε τις «εύκολες λύσεις», όπως οι κρύσταλλοι αποθήκευσης νερού που δεν επιδρούν θετικά στην υγεία του φυτού και με την πάροδο των ετών και την αποσύνθεσή τους έχουν δυνητικά επιβλαβείς επιδράσεις. Είναι πολύ σημαντικό να υιοθετήσετε καλές πρακτικές, όπως η εδαφοκάλυψη, ο συχνός έλεγχος της υγρασίας του εδάφους και το πότισμα ως μέρος της καθημερινής σας ρουτίνας. Τέλος, εάν αυτές οι πρακτικές δεν είναι αρκετές, ίσως θα πρέπει να σκεφτείτε να επενδύσετε σε έναν σύστημα αυτόματου ποτίσματος ή να μοιραστείτε τη φροντίδα του κήπου σας με κάποιον συγγενή ή γείτονα που θα τον φροντίζει τις μέρες που θα λείπετε με αντάλλαγμα ίσως ένα μικρό μέρος της σοδειάς σας, οπότε και το κίνητρο γίνεται μεγαλύτερο!

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΑΣΤΙΚΟΥ ΛΑΧΑΝΟΚΗΠΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΕΛΦΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η συγκεκριμένη ενότητα, περιέχει την πρόταση για την οργάνωση ενός διαθέσιμου δημοτικού χώρου έκτασης 173τμ με στόχο τη μετατροπή του σε έναν αστικό κήπο. Η περιοχή που εξετάζεται βρίσκεται στη συμβολή των οδών Δελφών και Μερκουρίου, στην ευρύτερη περιοχή του Ντελώ, της Βίλας Αλατίνι και του ρέματος στη Νέστωρος Τύπα. Σε κοντινή απόσταση βρίσκονται επίσης το 82ο Νηπιαγωγείο, το 94ο Δημοτικό Σχολείο, και το 10ο Ειδικό Σχολείο Βαρήκων.

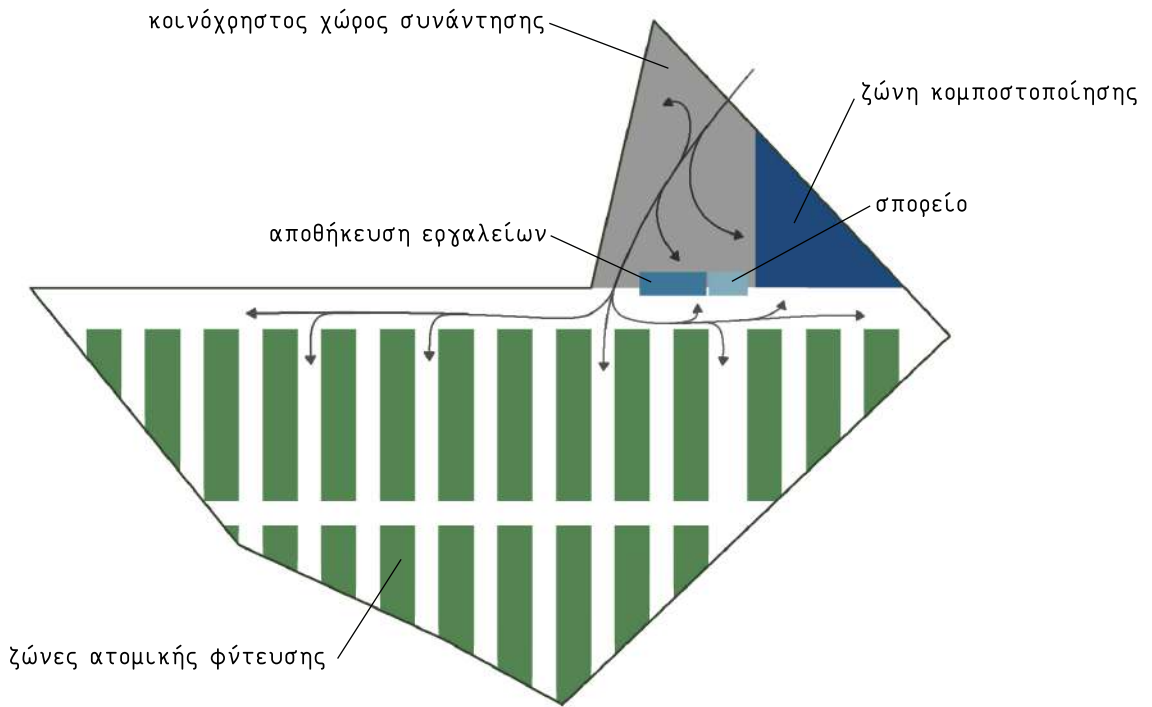
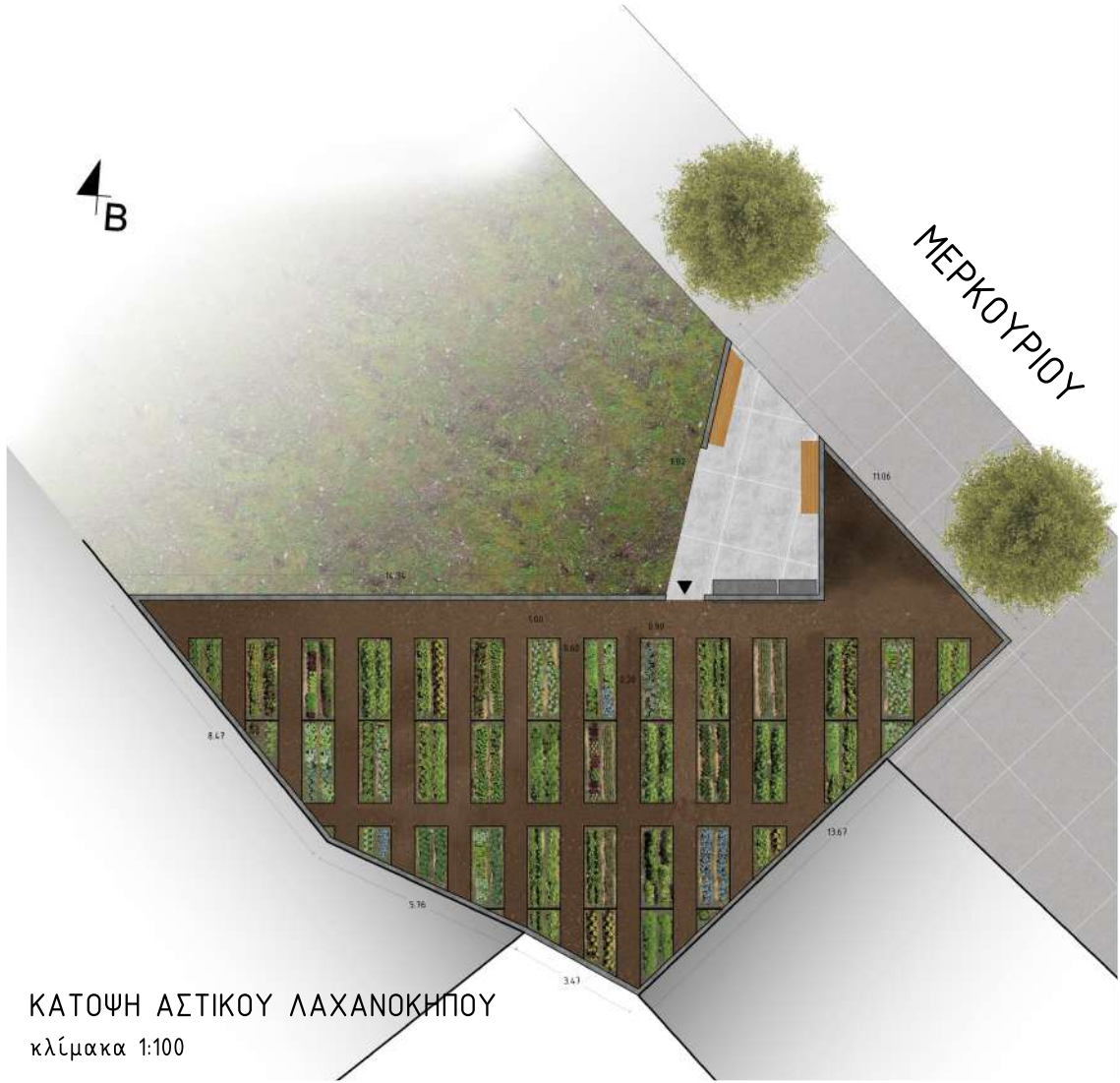
Κύριος άξονας για τη δημιουργία του κήπου ήταν η μεγιστοποίηση του καλλιεργήσιμου χώρου και η πρόσβαση όσο το δυνατόν περισσότερων καλλιεργητών σε παρτέρια. Ο κήπος με το μεγαλύτερο μέρος του αφιερωμένο στον λαχανόκηπο και τις βοηθητικές λειτουργίες, μπορεί να φιλοξενήσει έως και 32 καλλιεργητές που θα έχουν στη διάθεσή τους παρτέρια έκτασης περίπου 2 τμ.

Ωστόσο, καθώς οι άνθρωποι αποτελούν αναπόσπαστο στοιχείο του κήπου, όσο το χώμα και τα φυτά, η συμμετοχή των ίδιων των χρηστών του χώρου είναι σημαντική για να οριστούν οι προτεραιότητες, να επιλεγούν οι χρήσεις, να καθοριστεί η οργάνωση του χώρου και οι λειτουργίες του. Η παρούσα πρόταση λοιπόν, απλά αναδεικνύει μία δυνατότητα ανάμεσα στις πολλές και υπογραμμίζει τη δυναμική που μπορεί να δώσουν χώροι σαν και αυτόν στο πρασίνισμα της πόλης.

Η χωροθέτηση των επιμέρους λειτουργιών του αστικού λαχανόκηπου έχει σκοπό την διευκόλυνση πρόσβασης, την λειτουργικότητα και την μεγιστοποίηση των ζωνών φύτευσης. Η πρόσβαση πραγματοποιείται ελεύθερα από την οδό Μερκουρίου μέσω ενός κοινόχρηστου χώρου συνάντησης. Ο κύριος χώρος του λαχανόκηπου είναι περιφραγμένος, ενώ ελεύθερη πρόσβαση έχουν μόνο οι καλλιεργητές. Οι ατομικές ζώνες φύτευσης έχουν διαστάσεις 90x220cm και ορίζονται με ξύλινες σανίδες. Η ζώνη κομποστοποίησης χωροθετείται με άμεση επαφή προς το δημόσιο χώρο έτσι ώστε εκτός από τους καλλιεργητές να δίνεται η δυνατότητα και στους περίοικους να συμμετέχουν στη διαδικασία της κομποστοποίησης τροφίμων. Για την αποθήκευση εργαλείων δημιουργείται ένα μεταλλικό ερμάριο. Παράλληλα κατασκευάζεται ένα περίοπτο σπορείο, ικανό σε μέγεθος ώστε να καλύπτει τις ανάγκες του λαχανόκηπου.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗΣ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΚΗΠΩΝ ΣΕ ΧΩΡΟΥΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΔΗΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ο προτεινόμενος κανονισμός που ακολουθεί αποτελεί βασικό αποτέλεσμα του έργου «Ru:rbn: Ανθεκτική Αστική Γεωργία και Τοπία». Για την ορθότερη σύνταξη και εφαρμογή του κανονισμού, γνώμονα αποτέλεσαν οι καλές πρακτικές της πόλης της Ρώμης.

Η προσαρμογή αποτέλεσε μια συλλογική διαδικασία με τη συμμετοχή του συνόλου της τοπικής ομάδας εμπλεκόμενων μερών. Η ομάδα αυτή, που συστάθηκε για να συμβάλλει στην υλοποίηση του έργου, και αποτελείται από τον Δήμο, ειδικούς στον τομέα, καλλιεργητές και ενδιαφερόμενους, ώστε από κοινού να προσαρμόσουν καλές πρακτικές στις τοπικές συνθήκες και να προωθήσουν τους αστικούς κήπους. Η συμβολή όλων ήταν καθοριστική στο προσχέδιο που ακολουθεί.

Ο κανονισμός της Ρώμης δεν υιοθετεί την συνήθη οργάνωση αστικών κήπων, στην οποία η σχέση που δημιουργείται αφορά τον καλλιεργητή με τον Δήμο (Allotment gardens), αλλά δίνει χώρο στην κοινότητα για την αυτοδιαχείριση του κήπου. Η προσέγγιση αυτή των Κήπων Κοινότητας ή Γειτονιάς (Community Garden) είναι πολύ πιο κοντά στην κλίμακα της Θεσσαλονίκης. Ωστόσο, παρά τη σχετικά κοινή προσέγγιση, η διαδικασία προσαρμογής δεν ήταν πάντα εύκολη, κάθε άλλο. Η κανονιστική διατύπωση του κειμένου, αλλά και το περιεχόμενο των προβλέψεων ανέδειξαν μία σειρά από ζητήματα με κυριότερο τη μορφή της συλλογικότητας που θα διαχειρίζεται τον κήπο -ένας σύλλογος, μία αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία, μία ομάδα ατόμων ή όλα τα παραπάνω.

Η πορεία του κανονισμού δεν έχει ολοκληρωθεί, αφού εκκρεμούν ακόμη οι διαδικασίες υιοθέτησης του από τον Δήμο, συμπεριλαμβανομένης μιας περισσότερο ανοικτής διαβούλευσης. Ωστόσο σε κάθε περίπτωση αποτελεί ένα συλλογικό βήμα για τη θεσμοθέτηση διαδικασιών που θα επιτρέψουν την επέκταση των αστικών κήπων στην πόλη, με την αξιοποίηση πρωτοβουλιών από τους πολίτες.

I - ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με δεδομένη την λειτουργία του αστικού δημόσιου χώρου ως αντικατόπτρισμα των κοινωνικών, οικονομικών και πολιτιστικών προκλήσεων της εποχής στην οποία αναφέρεται, η ανάδυση νέων μορφών οικειοποίησης ή χρήσης αυτού αποτελεί μία πραγματικότητα στα σύγχρονα αστικά κέντρα που απαντά σε ποικίλες ανάγκες και επιθυμίες. Εκτός από τους άνωθεν οργανωμένους δημόσιους χώρους (πάρκα, πλατείες, πεζόδρομοι, προβλήτες), στα σύγχρονα αστικά κέντρα απαντώνται όλο και συχνότερα και υβριδικοί χώροι, λιγότερο ή περισσότερο οικειοποιημένοι και διαμορφωμένοι από «τα κάτω», σε κάθε περίπτωση ανοιχτοί και ελεύθεροι στον μετασχηματισμό, στις εφήμερες πρακτικές και δραστηριότητες ομάδων πολιτών και κοινοτήτων. Αφενός οι στόχοι για αειφορία και ανθεκτικότητα των

πόλεων όπως περιγράφονται από διεθνείς συνθήκες (Λευκή & Πράσινη Βίβλος Ευρωπαϊκής Ένωσης, European Green Deal) ενδυναμώνουν κάθε πρωτοβουλία που αποβλέπει στην περιβαλλοντική ή οικολογική αναβάθμιση του αστικού τοπίου και αφετέρου, οι ποικίλες ενδογενείς και εξωγενείς προκλήσεις (δημογραφικές πιέσεις, οικονομικές και υγειονομικές κρίσεις), καθοδηγούν ευέλικτες παρεμβάσεις στον χώρο της πόλης, ικανές να απορροφήσουν αναδυόμενες ανάγκες και επιθυμίες της Κοινωνίας των Πολιτών.

Οι αστικοί κήποι γειτονιάς (urban community gardens), αναφέρονται ακριβώς σε αυτή την κατηγορία υβριδικών ανοιχτών χώρων, αποτελώντας μία νέα μορφή χώρων πρασίνου όπου οι χρήστες δεν αποτελούν μόνο επισκέπτες αλλά συν-διαμορφωτές και ενεργοί δρώντες. Οι χώροι αυτοί, ανοιχτοί στον πειραματισμό ως προς την καλλιέργεια καλλωπιστικών αλλά και βρώσιμων ή

θεραπευτικών φυτών από τους χρήστες, αναδεικνύονται ως πυρήνες όχι μόνο οικολογικής αναβάθμισης στην μικροκλίμακα της πόλης αλλά κυρίως ως πυρήνες μίας νέας μορφής κοινωνικής συνύπαρξης, ενεργούς πολιτείας και συμμετοχικών πρακτικών στην λήψη αποφάσεων για τον σχεδιασμό του χώρου.

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης, α) κατανοεί την ανάγκη για την ισορροπημένη παρουσία, σχεδιασμό και διαχείριση των χώρων αυτών, την σημασία τους για την ενεργοποίηση των πολιτών αλλά τις νέες εκφάνσεις που οι χώροι αυτοί ως ζωντανές κυψέλες μπορούν να προσδώσουν στο αστικό τοπίο, β) συμμετέχει στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα URBACT III, το Rurban¹, όπου από το 2018 έως το 2021 έχει ενταχθεί σε δίκτυο ευρωπαϊκών πόλεων με σκοπό την ανταλλαγή καλών πρακτικών σχετικά με την διαχείριση αυτών των χώρων και γ) κατέχει σημαντική εμπειρία σχετικά με την ουσία της λειτουργίας αστικών κήπων γειτονιάς μέσα από την υποστήριξη δράσεων στο Πάρκο της Δόξας (αστικός αμπελώνας, σπυρώνας, Κίρος³) αλλά και μέσα από την υποστήριξη πρωτοβουλιών σε κλίμακα γειτονιάς (Φίλοι Ν. Παραλίας, Γειτονιά Σβώλου κ).

Ειδικότερα στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος URBACT III Rurban 2018-2021, ο Δήμος καλείται να προτείνει και να υιοθετήσει έναν Κανονισμό που θα ρυθμίζει τις διαδικασίες παραχώρησης, υιοθέτησης, συντονισμού, οργάνωσης και λειτουργίας Αστικών Κοινοτικών Κήπων (ΑΚΚ) εντός του Πολεοδομικού Συγκροτήματος. Το παρόν κείμενο, βασισμένο στην Πρόταση Κανονισμού Διαχείρισης Αστικών Κοινοτικών Κήπων του Δήμου Ρώμης – ο οποίος συμμετέχει στο ίδιο δίκτυο URBACT III Rurban 2018-2021-, μεταφέρει μία πρόταση αρχών για τη λειτουργία των χώρων αυτών και κυρίως για την αποτελεσματική ανάδειξή τους σε ζωτικούς πυρήνες για την αστική αειφορία και ανθεκτικότητα, με σκοπό να δημιουργήσει μία βάση συζήτησης για την χάραξη ευρύτερων χωρικών πολιτικών.

Σε κάθε περίπτωση, σκοπός του παρόντος κειμένου είναι η διαμόρφωση μιας βάσης λειτουργίας Αστικών Κοινοτικών Κήπων όπου οι πολίτες συμμετέχουν ως πρωταγωνιστές, ο Δήμος ως ενορχηστρωτής και οραματιστής της ποιότητας του αστικού περιβάλλοντος και οι επαγγελματίες διαχείρισης λειτουργούν ως ειδικοί στην διαμόρφωση και τον συντονισμό της οικοδόμησης «από κοινού» πρακτικών.

Άρθρο 2: ΟΡΙΣΜΟΙ

Για τους σκοπούς του παρόντος Κανονισμού ισχύουν οι παρακάτω ορισμοί:

1. Χώρος για Αστικό Κοινοτικό Κήπο: Γη που

ανήκει στον Δήμο Θεσσαλονίκης και παραχωρείται για ορισμένο χρόνο, με σκοπό την δημιουργία Αστικού Κοινοτικού Κήπου (ΑΚΚ)

2. Αστικός Κοινοτικός Κήπος (ΑΚΚ): Χώρος Πρασίνου σε έκταση που έχει παραχωρηθεί από τον Δήμο Θεσσαλονίκης προς ομάδα ανθρώπων υπεύθυνων για την φροντίδα του ή οργανώνεται από πόρους του ίδιου του Δήμου, με καλλωπιστικά, βρώσιμα και αρωματικά φυτά και βότανα, πλήρως ενταγμένος στα κλιματικά και οικολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής. Ο χώρος λειτουργεί ως σημείο αναφοράς για μία κοινότητα χρηστών ικανοποιώντας λειτουργίες περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησής των πολιτών και αναβάθμισης του τοπίου, κοινωνικής συνύπαρξης, ένταξης και ενσωμάτωσης, πολιτιστικής παραγωγής και οργάνωσης δράσεων αναψυχής.

3. Παρτέρι Αστικού Κοινοτικού Κήπου (ΠΑΚΚ): Τμήμα του ΑΚΚ που δεν ξεπερνά τα 45τμ. ανά καλλιεργητή ή ομάδα καλλιεργητών για την καλλιέργεια λουλουδιών, φρούτων, λαχανικών, και σε κάθε περίπτωση η έκταση και η γεωμετρία του οποίου ακολουθεί τα δεδομένα του τόπου.

4. Συλλογικό Παρτέρι Αστικού Κοινοτικού Κήπου (ΣΠΑΚΚ): χώρος που καλλιεργείται συλλογικά για κοινωνικό σκοπό εντός των ορίων ενός ΑΚΚ

5. Εκπαιδευτικός Αστικός Κοινοτικός Κήπος (ΕΑΚΚ): Ανεξάρτητος χώρος ή τμήμα ΑΚΚ που παρέχεται σε σχολεία του Δήμου Θεσσαλονίκης για δραστηριότητες εκπαίδευσης και κατάρτισης και για την λειτουργία του οποίου υπάρχει ειδική μέριμνα ως προς την χρήση του από εκπαιδευτικούς και μαθητές.

6. Σύλλογος: Σύλλογος που λειτουργεί με τη νομική μορφή σωματείου όπως ορίζεται από την ισχύουσα νομοθεσία ανεξαρτήτως του διακριτικού του τίτλου.

7. Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία: Εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με την αντίστοιχη νομική μορφή όπως ορίζεται από την ισχύουσα νομοθεσία.

8. Ομάδα Φυσικών Προσώπων: Ομάδα φυσικών προσώπων που δεν αποτελούν νομικό πρόσωπο, ούτε σύλλογο ή σωματείο ωστόσο μπορούν να τεκμηριώσουν ένα ειδικό ενδιαφέρον ως προς την συμμετοχή στην υλοποίηση ΑΚΚ.

9. Ομάδα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αστικού Κοινοτικού Κήπου (ΟΟΔΑΚΚ): Ομάδα (Αντιπροσωπεία) εντός του Συλλόγου, της Αστικής μη Κερδοσκοπικής εταιρείας ή της Ομάδας Φυσικών Προσώπων που αιτείται την παραχώρηση έκτασης ή στην οποία γίνεται η παραχώρηση χρήσης έκτασης κυριότητας του Δήμου Θεσσαλονίκης με σκοπό την δημιουργία ΑΚΚ.

10. Ωφελούμενος: Οποιοσδήποτε στον οποίο

¹ <https://urbact.eu/rurban>

έχει παραχωρηθεί από την ΟΟΔΑΚΚ παρτέρι για καλλιέργεια εντός του ΑΚ.

11. Καλλιεργητική Περίοδος: Μία από τις περιόδους 1 Απριλίου – 30 Σεπτεμβρίου ή 1 Οκτώβριου – 31 Μάρτιου κάθε έτους, που αφορά στην θερινή ή χειμερινή καλλιέργεια αντίστοιχα.

Άρθρο 3: ΣΤΟΧΟΙ

Οι στόχοι του Δήμου Θεσσαλονίκης σχετικά με την υλοποίηση των ΑΚΚ, συνδέονται με:

1. Την ανάπτυξη της Αστικής Ανθεκτικότητας και Αειφορίας
2. Την βελτίωση της ποιότητας ζωής στην πόλη
3. Την «καλλιέργεια» ενεργών πολιτών και συνεκτικών κοινοτήτων

Ειδικότερα:

- Την προώθηση καλών πρακτικών για την συνεύρεση, συναναστροφή και οργάνωση της γειτονιάς
- Τη δημιουργία ευκαιριών ενεργούς συμμετοχής των πολιτών στην λήψη αποφάσεων που αφορούν την οργάνωση του χώρου της πόλης
- Την προσφορά κινήτρων και την αύξηση της αίσθησης του «ανήκειν» μέσα από την καλλιέργεια της συλλογικής μνήμης
- Την προώθηση ενός τρόπου ζωής και την ανάπτυξη φυσικών δραστηριοτήτων με τη συμμετοχή των ασθενέστερων τμημάτων της κοινωνίας
- Η ενθάρρυνση της ενσωμάτωσης, της κοινωνικής ένταξης και της πολυπολιτισμικότητας χωρίς διακρίσεις έθνους, φύλου, πεποιθήσεων, ηλικιακούς ή άλλους διαχωρισμούς
- Την ενημέρωση και εκπαίδευση με την προώθηση της ευαισθητοποίησης των πολιτών, των οικογενειών, των ομάδων και των συλλόγων εντός του Δήμου Θεσσαλονίκης, των δημόσιων φορέων και ιδιαίτερα των σχολείων, σχετικά με την ανάγκη διατήρησης και επανασχεδιασμού του δημόσιου χώρου με διαδικασίες και πρακτικές αυτοδιαχείρισης των κοινών πόρων
- Η διευκόλυνση της απόκτησης καλλιεργητικών δεξιοτήτων για παιδιά και νέους, την εξοικείωση με την γη, την πόλη και το τοπίο της

4. Την αναβάθμιση της ποιότητας το αστικού περιβάλλοντος

Ειδικότερα:

- Την επανάχρηση και αξιοποίηση υπολειμματικών χώρων
- Την ανάδειξη των πράσινων υποδομών στις προτεραιότητες για την αστική αναζωογόνηση
- Την προστασία του χαρακτήρα του τοπίου

- Την αποκατάσταση της συνοχής των χώρων πρασίνου σε δίκτυα χώρων εκτόνωσης
- Την προστασία και ενίσχυση των φυσικών οικοσυστημάτων της πόλης
- Την προστασία και ενίσχυση της βιοποικιλότητας (διατήρηση παραδοσιακών ή εξαφανισμένων ποικιλιών)
- Την προώθηση καλών πρακτικών για την χρήση και ανάκτηση πόρων (έδαφος, νερό, ενέργεια)
- Η προώθηση μεθόδων καλλιέργειας που είναι συμβατοί με την προστασία του περιβάλλοντος, όπως η περμακουλτούρα, η βιοδυναμική, η βιολογική και η φυσική καλλιέργεια.

5. Την υιοθέτηση βιώσιμων στρατηγικών στον ανασχεδιασμό του διατροφικού συστήματος σε κλίμακα πόλης

Ειδικότερα:

- Την βελτίωση της διατροφικής ασφάλειας τοπικά μέσα από την παρουσίαση εναλλακτικών διεξόδων ενίσχυσης της διατροφικής αυτάρκειας των πολιτών (καλλιέργεια σε μπαλκόνι, ταράτσα, ακάλυπτο ή Αστικούς Κοινοτικούς Κήπους)
 - Την προσφορά της δυνατότητας της παραγωγής τμήματος της ημερήσιας ανάγκης σε φρούτα και λαχανικά με ένα περιβαλλοντικά και κοινωνικά βιώσιμο τρόπο
 - Την ανάπτυξη ασφαλών και υγιών συνηθειών διατροφής
 - Την κατανόηση των διαδικασιών παραγωγής της τροφής και την καλλιέργεια κουλτούρας καταναλωτή ως προς την επιλογή και την κατανάλωση τροφίμων
6. Την εναρμόνιση με το νέο θεσμικό πλαίσιο που ορίζει στις Ειδικές Αστικές Χρήσεις την Αστική Γεωργία βάσει του Προεδρικού Διατάγματος 59/2018 - ΦΕΚ 114/Α/29-6-2018, όπως αυτό ισχύει

7. Την εφαρμογή καινοτόμων μορφών αστικής διακυβέρνησης

Ειδικότερα:

- Την οικοδόμηση κουλτούρας διαβούλευσης τόσο για τα στελέχη της τοπικής αυτοδιοίκησης όσο και για τους πολίτες
- Την εφαρμογή ενός συστήματος συνεργασίας μεταξύ της αυτοδιοίκησης και της Κοινωνίας των Πολιτών στην λήψη αποφάσεων που αφορούν στον προγραμματισμό και σχεδιασμό του αστικού χώρου

II - ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ ΑΚΚ

Άρθρο 4: ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

Για την συγκρότηση Αστικού Κοινοτικού Κήπου (ΑΚΚ) εμπλέκονται 2 μέρη:

1. Ο Δήμος, ορίζοντας υπεύθυνη τη Διεύθυνση Διαχείρισης Αστικού Περιβάλλοντος. Κατά την

κρίση του Δήμου είναι δυνατόν να υπάρξει συνεργασία και με άλλες διευθύνσεις όπως ενδεικτικά η Διεύθυνση Εκπαιδευτικών και Κοινωνικών Προγραμμάτων

2. Η ΟΟΔΑΚΚ (Ομάδα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αστικού Κοινοτικού Κήπου), εκπροσωπώντας είτε Ομάδα Ατόμων (φυσικών προσώπων), είτε Σύλλογο, είτε Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία

Άρθρο 5: ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

1. Ο Δήμος Θεσσαλονίκης μέσω της Διεύθυνσης Διαχείρισης Αστικού Περιβάλλοντος θα είναι υπεύθυνος για τα παρακάτω:

- Την συγκρότηση Στρατηγικής για Αστικούς Κοινοτικούς Κήπους στον Δήμο Θεσσαλονίκης συμπεριλαμβανομένης της αναζήτησης συνεργασιών και της ένταξης σε δίκτυα πόλεων σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, με σκοπό την ανταλλαγή καλών πρακτικών σχετικά με το θέμα.
- Την αναγνώριση πιθανών χώρων για την μετατροπή τους σε ΑΚΚ
- Την προώθηση της ισότιμης κατανομής των ΑΚΚ σε διαφορετικές ΟΟΔΑΚ (Συλλόγους ΑΜΚΕ και Ομάδες Ατόμων/Πολιτών)
- Την ανάπτυξη και ενημέρωση ενός συστήματος παρακολούθησης των ΑΚΚ εντός των ορίων του Δήμου Θεσσαλονίκης που θα περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο των αριθμό των κήπων, τους ΟΟΔΑΚ και τον αριθμό των τελικών ωφελούμενων ανά ΑΚΚ
- Την τήρηση αρχείου για τις δράσεις που λαμβάνουν χώρα στους ΑΚΚ, τα μέλη, στατιστικά στοιχεία, ημερολόγια και φωτογραφικό υλικό
- Στη φάση προεπιλογής: τον έλεγχο της διαθεσιμότητας και της καταλληλότητας της περιοχής που εάν προταθεί από ΟΟΔΑΚ για τη μετατροπή του σε ΑΚ, με οικολογικά, λειτουργικά, τοπικά, πολεοδομικά και δημογραφικά κριτήρια
- Την αξιολόγηση των προτάσεων κατασκευής ΑΚ από τους ΟΟΔΑΚ και την ενημέρωσή τους για τα σχετικά αποτελέσματα
- Την παραχώρηση την χρήσης του χώρου για ορισμένο χρονικό διάστημα στους ΟΟΔΑΚ για την μετατροπή του σε ΑΚΚ
- Τη διοργάνωση δημόσιων ανοιχτών συναντήσεων κάθε έξι μήνες, που θα συμπεριλαμβάνουν κατ' ελάχιστον αρμόδιο αντιπρόσωπο της Διεύθυνσης Διαχείρισης Αστικού Περιβάλλοντος του Δήμου, και από κάθε έναν από τους ΟΟΔΑΚ που διαχειρίζονται ή αιτήθηκαν τη δημιουργία ΑΚΚ με στόχο την παρακολούθηση της κατάσταση των Αστικών Κοινοτικών Κήπων στο Δήμο Θεσσαλονίκης
- Τον προγραμματισμό, κάθε δύο έτη,

αναλύσεων του εδάφους και του νερού άρδευσης για τον έλεγχο πιθανής επιβάρυνσης με ρυπαντικό φορτίο από την ατμόσφαιρα ή τον υδροφόρο ορίζοντα. Στην περίπτωση που το ρυπαντικό φορτίο δεν επιτρέπει την ασφαλή κατανάλωση των παραγόμενων προϊόντων, η αρμόδια Διεύθυνση θα διασφαλίζει σε συνεργασία με τον ΟΟΔΑΚ ότι η παραγωγή για διατροφή θα τερματίζεται. Εναλλακτικά η χρήση του χώρου μπορεί να παραμείνει ΑΚΚ για εκπαιδευτικούς, αισθητικούς ή άλλους σκοπούς με μη βρώσιμες καλλιέργειες (καλλυπιστικά φυτά και θάμνοι), εφόσον γίνει κατάλληλη απορρύπανση του εδάφους ή και του νερού και κατασκευαστεί νέος ΑΚΚ σε ανυψωμένα παρτέρια με πρόσθετο ασφαλές χώμα ή βιομάζα

- Να υποστηρίξει την υλοποίηση του σχεδίου των ΟΟΔΑΚ με τεχνική στήριξη τους σχετικά με τις διαδικασίες αδειοδότησης που απαιτούνται
- Να συμβάλει στην περαιτέρω ανάπτυξη των ΑΚΚ με την προώθηση της μετατροπής κατάλληλων χώρων σε δημόσιους ΑΚΚ
- Την διασφάλιση της πρόσβασης σε νερό
- Εφόσον υπάρχουν ανυπέρβλητες πρακτικές δυσκολίες για να υπάρξει αυτόνομη διαχείριση (έλλειψη πρόσβασης σε ηλεκτρικό ρεύμα, απουσία χώρου φύλαξης μηχανημάτων συντήρησης), η Αρμόδια Υπηρεσία οφείλει να συνδράμει στην συντήρηση του πρασίνου (κλάδεμα, κούρεμα ζιζανίων, χλοοτάπητα)
- Την ευαισθητοποίηση των πολιτών σε συνεργασία με τους ΟΟΔΑΚ για τα πολλαπλά οφέλη των ΑΚΚ και την προώθηση δράσεων ενεργοποίησης των πολιτών σε συμμετοχικές πρακτικές που αφορούν τον δημόσιο χώρο εν γένει.
- Την δικτύωση με άλλες Υπηρεσίες ή Δομές του Δήμου, με σκοπό τον εμπλουτισμό των δραστηριοτήτων που μπορούν να λάβουν χώρα στους ΑΚΚ και που μπορεί να είναι ανοιχτές στην πόλη.
- Την κατασκευή και διαχείριση ΑΚΚ υπό την αιγίδα της εφόσον μπορεί να διασφαλίσει την άρτια και ανεμπόδιστη λειτουργία του/τους

2. Ο ΟΟΔΑΚ που υποβάλλει την αίτηση και στον οποίο παραχωρείται η χρήση για ορισμένη διάρκεια ενός χώρου που ανήκει στον Δήμο Θεσσαλονίκης για τη δημιουργία ΑΚΚ είναι υπεύθυνος για τα παρακάτω:

- Την ομαλή λειτουργία του ΑΚΚ ως πυρήνα με πολλαπλές αξίες για την πόλη και την γειτονιά
- Στη φάση υποβολής της πρότασης, την ανάλυση της καταλληλότητας του χώρου για διαμόρφωση ΑΚΚ, ως προς οικολογικά, τοπικά, ιστορικά, δημογραφικά, πολεοδομικά κριτήρια

- Την κατάθεση Μελέτης Τεκμηρίωσης για την συγκρότηση ΑΚΚ στον συγκεκριμένο χώρο Την κατάθεση Μελέτης Οργάνωσης του Χώρου και Σχεδιασμού του Τοπίου του ΑΚΚ
- Την κατάθεση Καταστατικού Λειτουργίας του ΑΚΚ
- Την οργάνωση δράσεων επικοινωνίας και εμπλοκής των πολιτών στην δημιουργία του ΑΚΚ, την επαγρύπνηση, ενεργοποίηση και κινητοποίηση του ενδιαφέροντος των πολιτών για συμμετοχή με σχετικές δράσεις διαβούλευσεις, καμπάνιες, εργαστήρια αλλά και την σφυγμομέτρηση της διάθεσής τους για συμμετοχή.
- Τη διαδικασία ισότιμης και δίκαιης κατανομής συμμετεχόντων στον καλλιεργήσιμο χώρο που έχει προβλεφθεί
- Την κατάλληλη διαχείριση των δραστηριοτήτων από τους ωφελούμενους για τη χρήση των παρτεριών σύμφωνα με τον Κανονισμό λειτουργίας και συντήρησης του ΑΚΚ, Παράρτημα 2 του παρόντος Κανονισμού⁴
- Τον έλεγχο της βιωσιμότητας του εγχειρήματος
- Την σύνταξη τακτικών ετήσιων αναφορών / εκθέσεων πεπραγμένων προς την Αρμόδια Υπηρεσία ώστε να υπάρχει πληροφόρηση για τις δράσεις που λαμβάνουν χώρα στον ΑΚΚ.
- Τον τακτικό προγραμματισμό δραστηριοτήτων που να ενισχύουν την εξωστρέφεια του ΑΚΚ ως προς άλλους ΑΚΚ και άλλες πρωτοβουλίες στην πόλη συνολικά.
- Την συμμετοχή στο δίκτυο ΑΚΚ της πόλης

Άρθρο 6: ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΧΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ

1. Η υποβολή προτάσεων για την παραχώρηση της χρήσης της έκτασης από τους ΟΟΔΑΚ μπορεί να γίνει:

- Μετά από σχετική δημόσια πρόσκληση υποβολής προτάσεων στη Διεύθυνση Διαχείρισης Αστικού Περιβάλλοντος του Δήμου Θεσσαλονίκης για την κατασκευή ΑΚ σε συγκεκριμένες εκτάσεις του Δήμου.
- Μετά από εκκίνηση της διαδικασίας, με την υποβολή αίτησης ελέγχου καταλληλότητας έκτασης από έναν ΟΟΔΑΚ προς την Διεύθυνση Διαχείρισης Αστικού Περιβάλλοντος του Δήμου Θεσσαλονίκης.

2. Η αίτηση για ένα χώρο, σύμφωνα με το Άρθ. 4 του παρόντος κανονισμού, υποβάλλεται στην Διεύθυνση Διαχείρισης Αστικού Περιβάλλοντος του Δήμου Θεσσαλονίκης αποκλειστικά από τους παραπάνω αναφερόμενους ΟΟΔΑΚ

3. Στην περίπτωση 1.2 του άρθρου 6 οι χώροι που προτείνονται από τους ΟΟΔΑΚ υπόκεινται σε έλεγχο καταλληλότητας από τη

Διεύθυνση Διαχείρισης Αστικού Περιβάλλοντος του Δήμου Θεσσαλονίκης, ως προς την κυριότητα του χώρου, πιθανούς περιορισμούς, συμβατότητα με τις προβλέψεις του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου και άλλους τεχνικούς κανονισμούς, συμβατότητα με άλλα έργα δημοσίων έργων και δημοσίου συμφέροντος που έχουν ήδη εκκινήσει από την Δημοτική Αρχή.

- Ο έλεγχος καταλληλότητας θα πρέπει να υλοποιηθεί εντός τριών (3) μηνών από την υποβολή της αίτησης με κοινοποίηση των αποτελεσμάτων στον ενδιαφερόμενο ΟΟΔΑΚ

- Στην περίπτωση όπου η έκταση πληροί τα κριτήρια καταλληλότητας, η Διεύθυνση Διαχείρισης Αστικού Περιβάλλοντος θα πρέπει να προβεί σε δημόσια πρόσκληση υποβολής προτάσεων για την κατασκευή ΑΚΚ στην έκταση αυτή. Σε αυτή την περίπτωση, ο ΟΟΔΑΚ που υπέδειξε τον συγκεκριμένο χώρο λαμβάνει αυξημένη μοριοδότηση (10%).

4. Οι χώροι παραχωρούνται στον ΟΟΚΑΔ προς χρήση για συγκεκριμένη χρονική διάρκεια από τη Διεύθυνση Διαχείρισης Αστικού Περιβάλλοντος του Δήμου Θεσσαλονίκης σύμφωνα με το άρθρου 810 του Α.Κ. και τις σχετιζόμενα άρθρα του αστικού κώδικα, με την υπογραφή σχετικού συμβολαίου μεταξύ του Δήμου Θεσσαλονίκης εκπροσωπούμενο από τη Διεύθυνση Διαχείρισης Αστικού Περιβάλλοντος του Δήμου Θεσσαλονίκης και νόμιμο εκπρόσωπο του ΟΟΚΑΔ.

5. Η παραχώρηση δεν μπορεί να μεταφερθεί σε τρίτους.

Άρθρο 7: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΑΚΚ

1. Οι προτάσεις που κατατίθενται από τους ΟΟΔΑΚ θα αξιολογούνται βάσει της παραγράφου 3. Αν παραπάνω από ένας ΟΟΔΑΚ καταθέσουν προτάσεις για την ίδια έκταση, η Διεύθυνση Διαχείρισης Αστικού Περιβάλλοντος του Δήμου Θεσσαλονίκης αξιολογεί τις υποβολές των ΟΟΚΑΔ σύμφωνα με κριτήρια τα οποία θα λαμβάνουν υπόψη τον περιβαλλοντικό, κοινωνικό και οικονομικό πυλώνα της βιωσιμότητας, καθώς και την ποιότητα και εφαρμοσιμότητα της πρότασης και τα οποία θα παρουσιάζονται αναλυτικά στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων.

Ενδεικτικά και γενικά κριτήρια αξιολόγησης μπορεί να είναι:

- Δράσεις για την προστασία του περιβάλλοντος
- Οικολογική αξία, συνεισφορά στην ποιότητα του αστικού περιβάλλοντος και συνεισφορά στην κλιματική αλλαγή

- Εκπαιδευτική και κοινωνική αξία
 - Ποιότητα της πρότασης
 - Εφαρμοσιμότητα της πρότασης
2. Για τους ΟΟΚΑΔ που αιτούνται την παραχώρηση μιας έκτασης που τους είχε παραχωρηθεί ήδη στο παρελθόν, στην περίπτωση ισοβαθμίας βάσει των επιπλέον κριτηρίων της παραγράφου 6, η κατάλληλη και συνεπής διαχείρισης δίνει προσαύξηση έως και 5% στο άθροισμα της βαθμολογίας.
3. Ο ΟΟΚΑΔ θα πρέπει να επισυνάψει στην πρότασή του τουλάχιστον τα παρακάτω έγγραφα:
- 2.1. Πρόταση οργάνωσης του κήπου
 - Περιγραφική έκθεση υλοποίησης όπου να τεκμηριώνεται η αξία δημιουργίας ΑΚΚ στον συγκεκριμένο χώρο
 - Σχέδια οργάνωσης του χώρου και σχεδιασμού του τοπίου
 - Πλάνο δράσεων ενεργοποίησης της κοινότητας και δραστηριοτήτων με κοινωνικό, εκπαιδευτικό, οικολογικό ενδιαφέρον
 - Εσωτερικό κανονισμό διαχείρισης του ΑΚΚ
 - 2.2. Λοιπά Δικαιολογητικά
Μόνο για την περίπτωση Συλλόγου ή Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας,
 - Πράξη σύστασης
 - Καταστατικό
 - Εσωτερικό Κανονισμό
 - 2.3. Υπεύθυνη Δήλωση ότι στην περίπτωση παραχώρησης της δέσμευσης ότι θα ασφαλιστεί για αστική ευθύνη προς τρίτους

Άρθρο 8: ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΝΕΩΣΗ

1. Το συμβόλαιο παραχώρησης χρήσης έχει μέγιστη διάρκεια έξι (6) ετών από την υπογραφή του, με δυνατότητα ανανέωσης για άλλα έξι (6) έτη. Σε κάθε περίπτωση ο Δήμος συνεκτιμά μετά την πάροδο 12 ετών την προοπτική συνέχισης του ΑΚΚ καθώς και του ΟΟΑΚΚ.
2. Η αίτηση ανανέωσης δεν θα είναι δεσμευτική προς τη Δημοτική Αρχή η οποία διατηρεί το δικαίωμά της να αποσυρθεί οποιαδήποτε στιγμή.
3. Η νέα παραχώρηση εκκινεί με το τέλος της διαδικασίας ανανέωσης
4. Στην περίπτωση μη ανανέωσης στο τέλος της σύμβασης, ο ΟΟΚΑΔ καλείται να απομακρύνει όλο τον εξοπλισμό και τις υποδομές που εγκατέστησε. Η αποκατάσταση του χώρου και η απομάκρυνση οποιουδήποτε υλικού θα πρέπει να ολοκληρωθεί εντός τριών μηνών από το τέλος της καλλιεργητικής περιόδου των καλλιεργούμενων φυτών.

Άρθρο 9: ΑΝΑΚΛΗΣΗ

1. Σε περίπτωση σοβαρών και επαναλαμβανόμενων παραβιάσεων του Κανονισμού από τον ΟΟΚΑΔ, ο Δήμος Θεσσαλονίκης έχει το δικαίωμα να προβεί στην ανάκληση της παραχώρησης και τον τερματισμό της υφιστάμενης νομικής σχέσης διατηρώντας το δικαίωμα να αιτηθεί αποζημίωσης
2. Ο Δήμος Θεσσαλονίκης διατηρεί το δικαίωμα, καθόλη τη διάρκεια του συμβολαίου να απαιτήσει το σύνολο ή τμήμα της περιουσίας που παραχωρήθηκε προς χρήση στον ΟΟΚΑΔ, στην περίπτωση ανώτερου δημοσίου συμφέροντος, χωρίς την αποζημίωση του ΟΟΚΑΔ ή την αντιπρόταση άλλης εναλλακτικής τοποθεσίας εγκατάστασης του ΑΚ με την υποχρέωση μεταφοράς των υλικών στον νέο χώρο από τον Δήμο

Άρθρο 10: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

1. Οι χώροι για την υλοποίηση των έργων ΑΚΚ από τους ΟΟΚΑΔ, θα παρέχονται στους ΟΟΚΑΔ χωρίς αντάλλαγμα. Το κόστος για την υλοποίηση του έργου θα επιβαρύνει την ΟΟΚΑΔ, είτε ο Δήμος Θεσσαλονίκης είτε και τα δύο μέρη, σύμφωνα με την πρόβλεψη του συμφώνου παραχώρησης του χώρου.
2. Το κόστος κατανάλωσης υπηρεσιών κοινής ωφέλειας (νερό, ηλεκτρισμός) επιβαρύνει τον Δήμο εκτός και αν έχει συμφωνηθεί ρητά στη σύμβαση παραχώρησης ότι τα κόστη αυτά αναλαμβάνει η ΟΟΚΑΔ
3. Κάθε ευθύνη προς τρίτους για φθορά περιουσίας ή και ατόμων επιβαρύνει τον ΟΟΚΑΔ.

III - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΚ

Αρθ. 11: ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

1. Η χρήση της έκτασης που ανήκει στον Δήμο Θεσσαλονίκης παραχωρείται στον ΟΟΛΑΔ για τους σκοπούς που αναφέρονται στο άρθρο 3 του παρόντος κανονισμού.
2. Η ΟΟΚΑΔ στον οποίο παραχωρείται η χρήση της έκτασης είναι η οντότητα που είναι υπεύθυνη για την υλοποίηση του έργου, σύμφωνα πάντα με τους κανονισμούς και τους όρους του συμβολαίου
3. Σε περίπτωση ύπαρξης χορηγών, τα 2 μέρη (Δήμος - ΟΟΚΑΔ) οφείλουν να προστατεύουν τον δημόσιο χαρακτήρα των χώρων που παραχωρούνται για ΑΚΚ.
4. Η ΟΟΚΑΔ μπορεί να στηρίζει την κοινωνική ένταξη και την κοινωνικοποίηση με
 - την από κοινού συλλογική χρήση ορισμένων ή του συνόλου των παρτεριών.
 - την οργάνωση πρωτοβουλιών, με την εμπλοκή σχολείων ή άλλων συλλόγων, κατοίκων τη περιοχής κοκ με στόχο
 - την περιβαλλοντική προστασία (συλλο-

γική διαχείριση χώρων πρασίνου του Δημοτικού Διαμερίσματος, πρωτοβουλίες βιώσιμης διαχείρισης αποβλήτων, νερού άρδευσης, ενέργειας, κλπ.)

- την κοινωνική ευαισθητοποίηση
- την συμμετοχή στα κοινά

5. Στην περίπτωση που ο ΟΟΚΑΔ θεωρεί αναγκαία για την αποφυγή καταχρήσεων και την ανεξέλεγκτη είσοδο ζώων στην καλλιεργούμενη περιοχή μπορεί να περιφράξει το σύνολο του χώρου του ΑΚΚ με τη σύμφωνη γνώμη της Διεύθυνσης Διαχείρισης Αστικού Περιβάλλοντος του Δήμου Θεσσαλονίκης.

6. Όλες οι κατασκευές του ΑΚΚ θα πρέπει να υλοποιούνται μετά από συνεννόηση με την Διεύθυνση Διαχείρισης Αστικού Περιβάλλοντος του Δήμου Θεσσαλονίκης για να διασφαλιστεί η ασφάλεια των χρηστών του χώρου. Σε περίπτωση ανάγκης για μόνιμες παρεμβάσεις, διαμόρφωσης και εξοπλισμού του χώρου (δαλεδοστρώσεις, φωτισμός, πακτωμένες κατασκευές) είναι απαραίτητη η σύμφωνη γνώμη των Αρμόδιων Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου. Νέα παρέμβαση και πιθανές τροποποιήσεις σε υπάρχουσες παρεμβάσεις υπόκεινται στην έγκριση της Διεύθυνσης Διαχείρισης Αστικού Περιβάλλοντος του Δήμου Θεσσαλονίκης

7. Δεν επιτρέπεται η καλλιέργεια δέντρων καθώς και οι μόνιμες κατασκευές από μεμονωμένους καλλιεργητές, χωρίς την σύμφωνη πρόταση του ΟΟΔΑΚ και την σχετική έγκριση του Δήμου.

8. Οι δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στον ΑΚΚ δεν θα πρέπει να αποτελούν όχληση στην περιοχή, ειδικότερα κατά τις μεσημβρινές και βραδινές ώρες, ενώ επίσης δεν επιτρέπεται η πρόσβαση ή η στάση και στάθμευση οχημάτων στον χώρο που παραχωρείται για χρήση ως ΑΚΚ.

9. Όλοι οι πολίτες έχουν πρόσβαση στους χώρους που παραχωρούνται για την χρήση τους ως ΑΚΚ όπως επίσης στις υποδομές του ΑΚΚ χωρίς ωστόσο να επεμβαίνουν ή να διαταράσσουν την καλλιέργεια των μελών του εξουσιοδοτούμενου ΟΟΚΑΔ.

10. Οι δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στον ΑΚΚ δεν μπορούν να αποσκοπούν στη δημιουργία οποιασδήποτε μορφής οικονομικού κέρδους.

11. Τα προϊόντα του ΑΚΚ δεν επιτρέπεται να πωλούνται, μόνο να δωρίζονται ή να ανταλλάσσονται.

12. Ο εσωτερικός κανονισμός της Διαχείρισης του ΑΚΚ ΟΟΚΑΔ θα πρέπει να είναι σύμφωνος με τον παρόντα Κανονισμό του Δήμου Θεσσαλονίκης.

13. Η καλλιέργεια ΓΤΟ στον χώρο του ΑΚΚ απαγορεύεται.

14. Η καλλιέργεια υβριδίων αποθαρρύνεται και προτείνεται η καλλιέργεια και διατήρηση

των τοπικών ποικιλιών με δημιουργία σπορείων και τραπεζών σπόρων.

15. Η καλλιέργεια με χημικά λιπάσματα απαγορεύεται.

16. Απαγορεύεται η καλλιέργεια τοξικών φυτών.

17. Ενθαρρύνεται η συντονισμένη κομποστοποίηση εντός ΑΚΚ στη βάση της κυκλικής διαχείρισης των πόρων και του περιορισμού των οργανικών αποβλήτων.

Αρθ. 12: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟΥ ΟΟΚΑΔ

1. Ο ΟΟΚΑΔ έχει την υποχρέωση συμμόρφωσης με τον παρόντα κανονισμό, τους όρους που εμπεριέχονται στη Σύμβαση (Παράρτημα 1 του κανονισμού) και τους κανόνες λειτουργίας και συντήρησης του «Κανονισμού λειτουργίας και συντήρησης του ΑΚΚ» (Παράρτημα 2 του παρόντος Κανονισμού)

2. Ο ΟΟΚΑΔ δεσμεύεται να:

- Φροντίζει και να διατηρεί την τάξη και καθαριότητα την παραχωρούμενη έκταση, όπως επίσης και την καλλιέργειά της από τους τελικούς ωφελούμενους
- Προωθεί καλές πρακτικές για τη χρήση του νερού, όπως η συλλογή και χρήση βρόχινου νερού, στάγδην άρδευση κοκ.
- Διασφαλίζει ότι η καλλιέργεια γίνεται με την εφαρμογή πρακτικών βιολογικής καλλιέργειας και περμακουλτούρας για την προστασία των εξουσιοδοτούμενων, των χρηστών του χώρου και του περιβάλλοντος
- Διασφαλίζει όπου είναι δυνατόν την κομποστοποίηση παραπροϊόντων της καλλιέργειας
- Διασφαλίζει ικανή, ισότιμη και δίκαιη προώθηση της παραχώρησης παρτεριών στην ευρύτερη περιοχή, γνωστοποιώντας τη δυνατότητα παραχώρησης στην γειτονιά.
- Σε περίπτωση που παύσει η χρήση της έκτασης ως ΑΚΚ, είτε λόγω άρσης της παραχώρησης από Διεύθυνση Διαχείρισης Αστικού Περιβάλλοντος του Δήμου Θεσσαλονίκης, είτε γιατί οι συνθήκες την καθιστούν ακατάλληλη για τη χρήση του από άλλον ΟΟΚΑΔ, να διασφαλίζει την κατάλληλη αποκατάσταση του χώρου.
- Διεξάγει απογραφή των υφιστάμενων δέντρων (και αξιολογής βλάστησης (και πανίδας) στη περιοχή που προορίζεται για ΑΚΚ με στόχο τη διασφάλιση της φροντίδας και προστασίας τους.
- Μεταδώσει την ισχυρή προτροπή για διαμοιρασμό μέρους σοδειάς σε ευάλωτες ομάδες (μέσω συνεργασίας με κοινωνικές κουζίνες ίσως, με την οργάνωση ανοιχτών bazaar, ύπαρξη καλαθιού στον χώρο του ΑΚΚ, κοκ)
- Μην επιδεικνύει ανοχή σε οποιασδήποτε

μορφής βία ή αποκλεισμό ή διάκριση και να διαχειρίζεται τον ΑΚΚ ακριβώς για τον αντίθετο σκοπό: την δημιουργία κοινοτήτων συμπερίληψης (inclusive communities)

IV - ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΠΑΡΤΕΡΙΩΝ

Αρθ. 13: ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΠΑΡΤΕΡΙΩΝ

Οι αιτήσεις των πολιτών για την παραχώρηση - μη συλλογικών - παρτεριών στον ΟΟΚΑΔ θα κατατίθενται απευθείας στον ΟΟΚΑΔ όπου βάσει των κριτηρίων που καθορίζονται στο άρθ. 14 του παρόντος επιλέγει τους τελικούς ωφελούμενους και τους κοινοποιεί στη Διεύθυνση Διαχείρισης Αστικού Περιβάλλοντος του Δήμου Θεσσαλονίκης.

Αρθ. 14: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗΣ ΠΑΡΤΕΡΙΩΝ ΓΙΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ

Οι κανόνες του ΟΟΚΑΔ θα πρέπει να εφαρμόζουν μία σειρά κριτηρίων για την παραχώρηση παρτεριών για καλλιέργεια, που να διασφαλίζουν την συνέπεια με τους κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς σκοπούς του Δήμου Θεσσαλονίκης. Συνεπώς μεταξύ των κριτηρίων θα πρέπει:

- Στην περίπτωση ικανού αριθμού αιτήσεων και διαθεσιμότητας χώρου, να ενθαρρύνεται
- η παραχώρηση 10% των παρτεριών σε συλλόγους με κοινωνικούς και πολιτιστικούς σκοπούς ή εκπαιδευτικά ιδρύματα.
- Να στηρίζει τις ευάλωτες ομάδες όπως άνεργοι, συνταξιούχοι, φοιτητές, νοικοκυριά με παιδιά, μετανάστες, πρόσφυγες, άτομα σε απεξάρτηση και απεξάρτηση κοκ και να αξιολογεί τις σχετικές αιτήσεις ευεργετικά.
- Να συνεκτιμάται η αρχή της τοπικής παραγωγής για μικρό περιβαλλοντικό αποτύπωμα και να και να αξιολογεί τις αιτήσεις από άτομα που γειτνιάζουν στον ΑΚΚ ευεργετικά.
- Να συνεκτιμά την συμμετοχή μελών του ΟΟΚΑΔ στις δραστηριότητες κοινής διαχείρισης του ΑΚΚ και να αξιολογεί τις σχετικές αιτήσεις ευεργετικά.

Αρθ. 15: ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

1. Οι πολίτες που αιτούνται την παραχώρηση παρτεριού πρέπει να πληρούν τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- να είναι κατά προτίμηση κάτοικοι της γειτονιάς όπου βρίσκεται ο ΑΚΚ
- να μην είναι ιδιοκτήτες ή να μην κάνουν χρήση με οποιοδήποτε τρόπο δημόσιας ή ιδιωτικής καλλιεργήσιμης γης εντός των ορίων του Δήμου Θεσσαλονίκης ή να συγκατοικούν με άτομα που είναι ιδιοκτήτες ή κάνουν χρήση με οποιοδήποτε τρόπο

δημόσιας ή ιδιωτικής καλλιεργήσιμης γης εντός των ορίων του Δήμου Θεσσαλονίκης

2. Σε κάθε ωφελούμενο ή ομάδα ωφελούμενων μπορεί να ανατεθεί μόνο ένα παρτέρι προς καλλιέργεια εφόσον οι υπάρχον αιτούντες στους οποίους δεν έχει διατεθεί παρτέρι.

Αρθ. 16: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΤΕΡΙΟΥ

1. Ο ΟΟΚΑΔ θα πρέπει να πληροφορεί όλους τους ωφελούμενους σχετικά με τη νομική σχέση με τον Δήμο Θεσσαλονίκης ως προς την παραχώρηση της χρήσης, διασφαλίζοντας την πλήρη συμμόρφωση με τους όρους και κανονισμούς και θα παραμένει από κοινού υπεύθυνος με τον ωφελούμενο.

2. Ο ΟΟΚΑΔ διατηρεί το δικαίωμα ανάκλησης της παραχώρησης του παρτεριού για μία σειρά λόγων που περιγράφονται στον παρόντα Κανονισμό.

3. Η παραχώρηση του παρτεριού δεν μπορεί να μεταφερθεί σε τρίτους.

4. Απαγορεύεται η διάθεση προς πώληση προϊόντων του ΑΚΚ, παρά μόνο η διάθεση ή ανταλλαγή.

5. Το παρτέρι πρέπει να καλλιεργείται άμεσα από τον ωφελούμενο, πιθανά με τη βοήθεια συνεργαζόμενων, τα ονόματα των οποίων θα κοινοποιούνται στον ΟΟΚΑΔ. Στην περίπτωση παρτεριών κοινής χρήσης οι ωφελούμενοι θα συνεργάζονται στις καλλιεργητικές εργασίες όπως προβλέπεται από τους κανόνες του ΟΟΚΑΔ.

6. Ο ΟΟΚΑΔ θα είναι υπεύθυνος για να ενημερώνει κάθε χρόνο τη λίστα των ωφελούμενων (καλλιεργητών) και να την κοινοποιεί στη Διεύθυνση Διαχείρισης Αστικού Περιβάλλοντος του Δήμου στο οποίο ανήκει ο ΑΚΚ.

Αρθ. 17: ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΠΑΡΤΕΡΙΟΥ & ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΥ

1. Ο ΟΟΚΑΔ μπορεί να προχωρήσει στην ανάκληση παραχώρησης, ενημερώνοντας τη Διεύθυνση Διαχείρισης Αστικού Περιβάλλοντος του Δήμου Θεσσαλονίκης ΑΚΚ σε μία ή περισσότερες από τις παρακάτω περιπτώσεις

- Αδυναμία, χωρίς την ενημέρωση σχετικά με τους λόγους, της άμεσης διαχείρισης για μία περίοδο μεγαλύτερη της μίας καλλιεργητικής περιόδου.
- Αποτυχία καλλιέργειας για περίοδο μεγαλύτερη της μίας καλλιεργητικής περιόδου.
- Μετακόμιση του εξουσιοδοτούμενου σε άλλη πόλη.
- Σοβαρή παράβαση του παρόντος Κανονισμού ή του Κανονισμού του ΟΟΚΑΔ.

- Μερική ή ολική ενοικίαση σε τρίτους με οικονομικό αντίτιμο.
- Μερική ή ολική μεταβίβαση της καλλιέργειας σε τρίτο πρόσωπο χωρίς ενημέρωση του ΟΟΚΑΔ.
- Περιστασιακή καλλιέργεια.
- Δημιουργία προβλημάτων στην κοινότητα.
- Ανάκληση της παραχώρησης του χώρου από τον Δήμο Θεσσαλονίκης για λόγους δημοσίου συμφέροντος.
- Διατάραξη των ωρών κοινής ησυχίας.

2. Σε περίπτωση ανάκλησης της παραχώρησης σε έναν ωφελούμενο, το παρτέρι καθίσταται άμεσα διαθέσιμο για νέα παραχώρησή του από τον ΟΟΚΑΔ.

3. Ο ΟΟΚΑΔ επίσης παρέχει την δυνατότητα αντικατάστασης ενός ωφελούμενου για την καλλιέργεια του παρτεριού, μία φορά ανά 3 έτη καλλιέργειας και για περιορισμένο διάστημα 6 μηνών, σε περίπτωση που ο ωφελούμενος αντιμετωπίζει σοβαρό κώλυμα (ανωτέρα βία, λόγους υγείας κτλ) και δεν έχει την δυνατότητα να το καλλιεργήσει. Για την αντικατάσταση ο ωφελούμενος θα πρέπει να ενημερώσει γραπτώς τον ΟΟΚΑΔ το αργότερο τριάντα (15) ημέρες μετά την έναρξη του κωλύματος. Η αντικατάσταση του εξουσιοδοτούμενου θα γίνει βάσει των κανονισμών και διαδικασιών του ΟΟΚΑΔ.

V. ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

Αρθ. 18: ΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΙΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

1. Ο ΟΟΚΑΔ δρα εξ ονόματός του και είναι συνεπώς υπεύθυνος για πιθανή ζημία που μπορεί να υποστούν τρίτοι με την υλοποίηση των δραστηριοτήτων σχετιζόμενων με τον ΑΚΚ και δεν μπορεί συνεπώς να αξιώσει αποζημίωση από τον Δήμο Θεσσαλονίκης.

2. Οι ωφελούμενοι έχουν από κοινού ευθύνη με τον ΟΟΚΑΔ για πιθανές ζημιές προς τρίτους που σχετίζονται με την καλλιέργεια των παρτεριών και της διαχείρισης των κοινών χώρων.

3. Πιθανές ζημιές, κλοπές, ατυχήματα που μπορεί να πλήξουν έναν ωφελούμενο ή κάποιον τρίτο είναι αποκλειστική ευθύνη του ωφελούμενου και ο Δήμος Θεσσαλονίκης εξαιρείται από κάθε αστική και ποινική ευθύνη.

4. Ο ΟΟΚΑΔ θα πρέπει να ενημερώσει άμεσα τη Διεύθυνση Διαχείρισης Αστικού Περιβάλλοντος του Δήμου Θεσσαλονίκης για οποιοσδήποτε ζημιές ή άλλες προβλήματα.

5. Ο ΟΟΚΑΔ αναλαμβάνει την ευθύνη για όλες τις ζημιές και βλάβες σε άτομα, υλικά, ζώα, και τρίτους που είναι αποτέλεσμα ελλείψεων, αμέλειας ή και άλλων προβλημάτων στη λειτουργία απαλλάσσοντας τον Δήμο Θεσσαλονίκης από οποιοσδήποτε αξιώσεις ή νομική δράση για τις ζημιές.

6. Σε περίπτωση ζημιών στις υποδομές ευθύνης του Δήμου από ανωτέρα βία, ο Δήμος είναι η υπεύθυνος για την αντικατάστασή τους.

7. Ο ΟΟΚΑΔ θα ενεργοποιήσει κατάλληλη ασφάλιση ως προς αστική ευθύνη προς τρίτους που θα παραμένει εν ενεργεία για όλη τη διάρκεια του συμβολαίου. Ο Δήμος Θεσσαλονίκης θα αποζημιωθεί για οποιαδήποτε ζημία που δεν καλύπτεται στο σύνολό της από το την πολιτική ασφάλειας του ΟΟΚΑΔ.

Αρθ. 19: ΕΛΕΓΧΟΙ ΚΑΙ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

1. Η Διεύθυνση Διαχείρισης Αστικού Περιβάλλοντος που υπέγραψε την σύμβαση με τον ΟΟΚΑΔ θα ελέγχει την ορθή και σύνομη χρήση του συνόλου της περιοχής που προορίζεται για ΑΚΚ όπως και κάθε παρτεριού, βάσει των προβλέψεων του Παραρτήματος II του παρόντος Κανονισμού και των σχετικών πράξεων υλοποίησης.

2. Το Τμήμα που αναφέρεται στην Παράγραφο 1, στην περίπτωση αποδεδειγμένης παράβασης της σύμβασης και την αποτυχία της συμμόρφωσης ακόμη και σε μόνο μία από τις προβλέψεις του Κανονισμού αυτού και αφού αξιολογήσει την βαρύτητα του παραπτώματος, καταθέτει επίσημη γραπτή ενημέρωση στο ΟΟΚΑΔ για την συμμόρφωση με τις προβλέψεις εντός 30 ημερών από την παραλαβή της γραπτής ενημέρωσης. Η μη συμμόρφωση μετά την πάροδο της συγκεκριμένης ημερομηνίας επιφέρει τον τερματισμό της νομικής σχέσης. Εάν ο Δήμος Θεσσαλονίκης εντοπίσει παραβάσεις, θα πρέπει να ενημερώσει άμεσα τη Διεύθυνση Διαχείρισης Αστικού Περιβάλλοντος του Δήμου Θεσσαλονίκης για την αποστολή γραπτής ενημέρωσης στον ΟΟΚΑΔ.

Αρθ. 20: ΤΕΛΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

1. Ο παρών Κανονισμός δεν αντικαθιστά τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και δημοτικό επίπεδο. και καμία από τις λειτουργίες τις οποίες προβλέπει δεν πρέπει να έρχεται σε σύγκρουση με τα θεμελιώδη Ανθρώπινα Δικαιώματα και τις Αρχές του Συντάγματος.

2. Ο παρών Κανονισμός μπορεί να αναθεωρείται ή σε κάθε περίπτωση να επανεξετάζεται μετά από αιτήματα των ΟΟΚΑΔ και των Αρμοδίων Υπηρεσιών του Δήμου.

3. Ο παρών Κανονισμός δεν δεσμεύει τον Δήμο να προβεί σε άλλες μορφές οργάνωσης και διαχείρισης ΑΚΚ, όπου την ευθύνη, τον σχεδιασμό και τον συντονισμό θα έχει ο ίδιος.

κεδηθ

ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Κ.Ε.ΔΗ.Θ

Δ. Κων. Καραμανλή 164, 1 όροφος, 542 48, Θεσσαλονίκη

Τ. +30 2311 821 722

Φ. +30 2310 318334

Ε. info@kedith.gr

Ayuntamiento de A Coruña
Concello da Coruña

